БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 61 (292)

27 МАРТ ЯКШАНБА 1955 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

БУГУНГИ СОНДА:

СССР Олий Советн Президиумининг Раиси ўртоқ К. Е. Ворошиловнинг РСФСР Олий Советининг сессиясида сўзлаган нутқи (1-нчи бет).

СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганининг ТАСС мухбири саволига берган жавоби (1-нчи бет).

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ МАЖЛИСЛАРИ (1-нчи бет).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ. В. Степнов. — Илғор шахта агитколлективида (2-нчи бет).

Х. Петров. — Маданият министрлигининг бир буйруғи ҳақида (2-нчи бет).

А. Пўлатов. — Халқимизнинг юксак талабларига муносиб бадиий фильмлар яратайлик (2-нчи бет).

Пахтакор ва механизатор ўртоқлар, чигитни яхши ишланган ерларга сифатли экишни та'минлангиз! (3-нчи бет).

ҲИКОЯ. Кришан Чандар. — Юз рупия (3-нчи ва 4-нчи бетлар).

Польшада тўқимачилик машинасозлигининг муваффақиятлари (4-нчи бет).

Албаниянинг қишлоқ хўжалиги механизациялаштирилмоқда (4-нчи бет).

Францияннинг Республика кенгашида музокаралар (4-нчи бет).

РСФСР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ СЕССИЯСИ

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси ўрток К. Е. ВОРОШИЛОВ нутқи

Депутат ўртоқлар!

Мен, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Ҳукуматининг топшириғига биноан, ўзим муяссар бўлган буюк шараф туфайли, зўр шодлик ва қувонч туйғулари блан Россия Совет Федератив Социалистик Республикаси Олий Советига Ленин ордени топширдим. **(Гулдурос қарсаклар).** Бу юксак мукофот Россия Федерациясига шонли тарихий воқианинг, я'ни Украинанинг Россия блан қайта қўшилишининг 300 йиллиги нишонланган бир вақтда берилди, бу блан рус халқининг ва Россия Федерациясидаги барча халқларнинг давлат, хўжалик ҳамда маданий қурилиш соҳасидаги буюк муваффақиятлари тақдирланди.

Украинанинг Россия блан қайта қўшилишининг 300 йиллиги байрами бизнинг мамлакатимизда Совет Иттифоқи халқларининг қардошларча дўстлиги вазиятида ўтди. Бу воқиа ҳақиқатда руслар ва украинларнинггина эмас, балки улуғ Ватанимиздаги барча халқларнинг ҳам буюк умуммиллий байрами, уларнинг бузилмас бирлиги, чинакам қардошлиги байрами бўлди. **(Давомли қарсаклар).**

Улуғ рус халқи ҳамавақт, Ватанимиз тарихининг ҳамма босқичларида мардлик ва сабот-матонат, ақлирасолик ва эркеварлик намуналарини доим кўрсатиб келди. Улуғ рус халқи Совет Иттифоқидаги барча халқларнинг самимий ҳурмат ва муҳаббатига сазовор бўлиб келди. Рус халқи қардош халқлар миллий маданияти ва революцион онгини ривожлантиришга самарали та'сир кўрсатиб, бу халқларнинг миллий маданият хазиналаридан фойдали ва қимматли бўлган ҳамма нарсани қабул қилди.

Қаҳрамон Россия пролетариати ва унинг жанговар авангарди — улуғ Ленин ташкил этган шонли Коммунистик партиямиз тарих майдонига чиққанидан кейин, рус халқининг етакчилик роли янада кўпроқ ортди. **(Гулдурос қарсаклар).** Рус, украин халқлари ва Россиядаги бошқа ҳамма халқлар гениал Ленин ва унинг ишларининг давомчиси улуғ Сталин бошчилигидаги Коммунистик партия раҳбарлиги остида помешчик-самодержавие чор режиминигина эмас, балки капиталистик тузумни ҳам ағдариб ташладилар ва дун'ёда биринчи Совет давлатини вужудга келтирдилар. Улар социализм қурилишида оламшумул тарихий ғалабаларга эришдилар. Улуғ Октябрь ғалабаларини ташқи ва ички душманларга қарши олиб борилган қаттиқ жангларда сақлаб қолдилар ва эндиликда ўз кучларига тўла ишонганлари ҳолда порлоқ истиқбол — коммунизм сари, олға бормоқдалар. **(Давомли қарсаклар).**

Россия Федерациясига берилган юксак мукофот тарихий жиҳатдан тақдирга сазовор мукофотдир. Бу мукофот СССРдаги барча халқларнинг улуғ рус халқига самимий ҳурмати, миннатдорчилиги ва муҳаббатини изҳор қилади.

Бизда, совет кишиларида, фикримча, яхши бир традиция қарор топган: мукофотларни топшириш вақтида мукофотланувчиларнинг қилган хизматлари тўғрисида камроқ гапирилиб, уларнинг бундан буён бажаришлари лозим бўлган вазифалари ҳақида кўпроқ гапирилади. Бу табиий бир ҳол. Биз, ўтмишга эмас, балки келгусига назар ташлаш блан ўз кучларимизни, ғайрат ва иродамизни янги вазифаларни бажаришга, тобора кўпроқ муваффақиятларни қўлга киритишга сафарбар қиламиз.

Депутат ўртоқлар! Бу сессияда 1955 йилги бюджетни муҳокама қилиш вақтида депутатлар сўзлаган нутқларида КПСС Марказий Комитети январь Пленуми томонидан мамлакат олдига қўйилган вазифаларга батафсил тўхталиб ўтдилар ва халқ хўжалигининг барча соҳаларида эришилган муваффақиятлар ҳамда камчиликлар ҳақида ва Россия Федерациясининг саноатда ҳам, қишлоқ хўжалигида ҳам, маданий қурилиш соҳасида ҳам бажариши лозим бўлган катта вазифалар ҳақида батафсил гапирдилар. Депутатлар Россия Федерацияси олдига қўйилган вазифалар бажарилади, деб айтганларида, кенг халқ оммасининг фикрини тўла-тўкис изҳор қилганликларига шак-шубҳа йўқ.

Россия Федерацияси халқлари олдида турган вазифалар тўғрисида қисқача сўзлаб ўтиш учун менга ҳам ижозат беринг.

Қисқача қилиб шуни айтаман: Биз шонли Коммунистик партиямиз ишлаб чиққан доно сиёсатни оғишмай ва изчиллик блан амалга оширишимиз керак. Ма'лумки, бу сиёсат мамлакатимизнинг қудратини янада мустаҳкамлашга, халқнинг турмушини доимо ва албатта яхшилаб боришга, бутун дун'ёда тинчликни мустаҳкамлашга қаратилган.

Бу сиёсатни амалга оширишда асосий нарса нимадан иборат? Бу нарса оғир индустрияни янада ривожлантиришдан иборат эканлиги ҳаммамизга аёндир. Улуғ Ленин та'лим бериб айтган эдики, оғир индустрия ва мамлакатни электрлаштириш бутун социалистик экономика асосларининг асоси, халқ фаровонлигини ошириш, Ватанимизнинг бузилмас мудофаа қобилиятини мустаҳкамлаш асосларининг асосидир.

Партиямизнинг бош йўли ана шундай. Бу йўл ҳаётнинг ўзида текшириб, синаб кўрилган. Ҳаёт, тарихий тажриба ҳам бу йўлнинг бирдан-бир тўғри йўл бўлиб келганлигини ва бундан буён ҳам шундай йўл бўлиб қолажагини кўрсатди.

Эндиликда, биз қишлоқ хўжалигининг барча тармоқларини тез ривожлантириш блан боғлиқ бўлган, ҳақиқатан ҳам буюк вазифаларни бажараётган бир пайтимизда, оғир индустрияни оғишмай янада ривожлантириш ҳозирги вақтда ҳам барча муваффақиятларимизнинг негизи эканлиги равшан эмасми.

Коммунистик партиянинг халқ турмушини доим яхшилаб боришдан ҳам муҳимроқ вазифаси йўқ. Коммунистик партия ана шу олижаноб вазифани марксча, ленинча ҳал этмоқда, оғир индустрияни бутун чоралар блан тўхтовсиз ривожлантириш ҳақидаги бирдан-бир тўғри ленинча қоидага таяниб, чуқур илмий асосда ҳал этмоқда.

Депутат ўртоқлар! Россия Федерацияси социалистик қурилишда ҳамиша етакчи роль ўйнаб келди. Россия Федерацияси оғир индустрияни бундан буён ҳам зўр бериб ривожлантиришда худди шундай роль ўйнайди.

Россия Федерацияси территориясида машинасозликнинг кўпгина энг йирик марказлари, металлургия саноати корхоналари, кўмир, нефть, темир рудаси ва бошқа фойдали қазилмалар чиқарилаётган жуда бой конлар борлигини, кучли электростанциялар қурилаётганлигини айтиб ўтиш кифоядир.

Аммо, Россия Федерацияси табиий бойликлари ва оғир индустрия гигантлари ҳамда қудратли техникаси блангина машҳур бўлиб қолмай, балки у, ажойиб малакали ишчи кадрлар ва инженер-техник ходимлар блан, уларнинг ишлабчиқариш соҳасидаги қимматли тажрибалари, битмас-туганмас ижодий ташаббус ва ғайратлари блан ҳам фахрланаолади; Россия Федерацияси ўз илмий муассасалари блан, кўпгина ва жуда яхши олимлар коллективлари блан ҳам машҳурдир.

Биз, бешинчи бешйилликнинг тугалловчи йилида яшамоқдамиз. Бешйиллик топшириқларининг саноатда муддатидан илгари бажарилиши ҳозирнинг ўзидаёқ равшан бўлиб қолди. Бешйиллик планни муддатидан илгари бажариш учун мусобақалашаётган миллион-миллион ишчилар, инженерлар ва техникларнинг бутун куч-ғайрати шунга қаратилган.

Бу — совет тузумининг куч-қудратини, социалистик хўжалик системасининг буюк афзалликларини очиқ ва равшан намойиш қилиб кўрсатади. Аммо, ҳали ҳал этилмаган ба'зи вазифалар тўғрисида, саноатнинг ишидаги камчиликлар ҳақида сўзлаб ўтишга тўғри келади.

Айни бир вақтда меҳнат унумдорлигини оширишга эришмай туриб, ижтимоий ишлабчиқаришни тез сур'атлар блан олға бостириш мумкин эмаслиги ма'лум. Ҳолбуки биз, ана шу энг муҳим кўрсаткич соҳасида бешйиллик топшириқларидан ҳали кейинда қолмоқдамиз. Ана шу қолоқликни мумкин қадар тезроқ тугатиш зарур. Бунинг учун бизда барча шароит ва имкониятлар бор ва биз ана шу шароит ҳамда имкониятлардан тўла фойдаланишимиз керак.

Меҳнат процессларини бундан буён ҳам комплекс механизациялаш ва бинобарин, янги техникани сабот блан жорий қилиш — меҳнат унумдорлигини оширишнинг энг муҳим шартларидан биридир. Биз бу соҳада шубҳасиз катта муваффақиятларга эришдик. Лекин бу соҳада ҳам ҳамма иш қилинган деб бўлмайди.

Депутат ўртоқлар! Бизнинг мамлакатимизда 1955 йил энг буюк икки воқиа блан бошланди: партиямиз Марказий Комитетининг январь Пленуми ва СССР тўртинчи чақириқ Олий Советининг иккинчи сессияси бўлиб ўтди. Марказий Комитет Пленуми яқин беш-олти йил ичида ҳар йили олинадиган ялпи дон ҳосилини камида ўн миллиард пудга етказиш ва асосий чорвачилик маҳсулотларини етиштиришни икки баравар ва ундан ортиқ кўпайтириш вазифасини қўйди; ана шу вазифани бажаришнинг конкрет йўллари белгилаб берилди.

Мамлакатимизнинг барча меҳнаткашлари Марказий Комитет Пленумининг қарорини ғоят баланд руҳ блан кутиб олдилар. Ана шу энг муҳим қарорни амалга оширишда Россия Федерацияси мас'улиятли роль ўйнайди. Ҳар йили олиниши лозим бўлган ўн миллиард пуд ғалланинг камида олти миллиард пудини РСФСРдаги колхоз ва совхозлар бериши керак. 1956 йилда ўзлаштирилиши лозим бўлган 28—30 миллион гектар қўриқ ва бўз ерларнинг тахминан ярми РСФСРдаги колхоз ва совхозлар ҳиссасига тўғри келади. 1956 йилда бутун мамлакатда маккажўхори майдонларини камида 28 миллион гектаргача етказиш мўлжалланган. Россия Федерацияси территориясида эса, шу йилнинг ўзидаёқ салкам 8 миллион гектар ерга маккажўхори экиш мўлжалланади.

Россия Федерациясидаги машина-трактор станциялари, колхоз ва совхозлар бу вазифаларни бажараоладиларми? Шубҳасиз, бажараоладилар. Ма'лумки, кўпгина илғор колхоз ва совхозларнинг тажрибаси буни очиқ ва равшан кўрсатади.

Қолоқ колхоз, совхоз ва МТСларни илғорлар даражасига тезликда кўтариш, қишлоқ хўжалигига раҳбарликни яхшилаш, янги техникани, агротехника фани ютуқларини ва ажойиб кишиларнинг — қишлоқ хўжалиги илғорларининг тажрибаларини ишлабчиқаришга сабот блан жорий қилиш керак.

Партия ва ҳукумат томонидан саноат ва қишлоқ хўжалиги олдига қўйилган вазифалар бошқа тадбирлар блан бир қаторда, совет аппаратидаги барча звеноларнинг ишларини янада яхшилашни қаттиқ талаб этади. Бу соҳада бирмунча иш қилинди. Аммо бу, ишнинг бошланишидир, халос. Келгусида яна кўп иш қилиш керак бўлади. Зўр ғайрат блан ишлаб, идора аппаратини тобора қисқартириш ва арзонлатиш, аппаратнинг ғоят пухта, конкрет ва оператив ишлашига эришиш зарур.

СССР Олий Советининг сессияси Совет давлати ва унинг ҳукуматининг ташқи тинчлик сиёсати ўзгармас сиёсат эканлигини янада зўр куч блан намойиш қилиб кўрсатди.

Бизнинг халқимиз Совет давлатининг ташқи сиёсатини барча совет кишиларининг тинч ижодий меҳнат қилиш, ўз социалистик хўжалиги қурилишида янгидан-янги ғалабаларга эришиш йўлидаги интилишларига муносиб сиёсат деб билиб, бу сиёсатни якдиллик блан қўллаб-қувватламоқда. Биз, бутун дун'ёда тинчлик тарафдоримиз, бизнинг мамлакатимиз блан нормал муносабатларда бўладиган барча давлатлар блан иқтисодий ва маданий алоқаларни мустаҳкамлаш ҳамда кенгайтириш тарафдоримиз.

СССР Олий Советининг барча мамлакатлардаги парламентларга ва халқларга қарата чиқарган Декларацияси бутун дун'ёда тинчлик учун кураш олиб боришни кўзда тутган сиёсатимизнинг ўзгармас сиёсат эканлигини яна бир марта тасдиқлайди.

Улуғ Ленин икки системанинг, я'ни социалистик система блан капиталистик системанинг бир вақтда тинч яшаши ва иқтисодий мусобақа қилиши принципини илгари сурди ва асослаб берди. Бизнинг партиямиз Лениннинг йўл кўрсатучи ана шу идеясига қаттиқ амал қилиб келмоқда. Ленин ҳаёт чоғида ҳам, унинг вафотидан кейин ҳам бизнинг партиямиз улуғ Сталин бошчилигида икки системанинг тинч яшаши ҳақидаги ленинча принципга доим амал қилиб келди. Бизнинг партиямиз ҳозирги вақтда ҳам ана шу принципга оғишмай ва қат'ият блан амал қилмоқда.

Совет кишилари ҳаққоний тинчлик ишини қаттиқ туриб ҳимоя қилганлари ҳолда, дун'ёда янги уруш бошлашга интилаётган реакцион агрессив кучлар борлигини ва бу кучлар ҳаракат қилаётганлигини ҳам э'тиборга олмай қолаолмайдилар. Америка миллиардерлари ана шу кучларга етакчилик қилмоқдалар. Ана шу реакцион кучлар «зўравонлик қилиш» сиёсатини тарғиб этмоқдалар ва халқаро кескинликни юмшатишга ҳарқандай йўллар блан халақит бермоқдалар. Улар жаҳон савдоси ва халқаро маданий алоқаларнинг эркин ривожланишига ҳарқандай йўллар блан тўсқинлик қилмоқдалар. Улар герман милитаризмини қайтадан тиклашга зўр бериб уринмоқдалар, Германиянинг ягона тинчликсевар ва демократик давлат сифатида бирлаштирилишига йўл қўймасликка зўр бериб уринмоқдалар. Улар Тайвань оролини ва азалдан Хитойники бўлиб келган бошқа оролларни оккупация қилиб, чанкайшичилар тўдасига очиқдан-очиқ ҳарбий ёрдам кўрсатмоқдалар. Европа ва Осиёдаги агрессив блоклар, ер юзининг ҳамма қисмидаги ҳарбий базалар — буларнинг ҳаммаси ва бошқа кўп нарсалар инсониятга душман бўлган худди ана шу кучлар томонидан вужудга келтирилмоқда.

Совет кишилари, улуғ хитой халқи, барча халқ демократияси мамлакатларининг меҳнаткашлари, бутун илғор ва прогрессив инсоният агрессорларнинг жиноий ниятлари ва планларини кўпданоқ тушуниб олганлар ва ўзларининг ғафлатда қолдирилишларига ҳеч йўл қўймайдилар.

Биз, совет кишилари социализм ва демократия улуғ лагеримизни бутун чоралар блан мустаҳкамлашни ўзимизнинг муқаддас бурчимиз деб ҳисоблаймиз. Бу лагерьнинг куч-қудрати бутун дун'ёда тинчлик барпо қилишнинг энг мустаҳкам гаровидир. Биз бундан буён ҳам улуғ хитой халқи блан, барча халқ демократияси мамлакатлари меҳнаткашлари блан қардошларча ҳамкорликни кенгайтирамиз, дўстликни мустаҳкамлаймиз.

Совет халқи, шунингдек бошқа тинчликсевар халқлар ҳам тинчликнинг қат'ий ва мустаҳкам тарафдоридирлар. Уларнинг табиати, уларнинг принциплари ва идеологияси ана шундай. Аммо, юқорида айтиб ўтилганидек, ҳечким уларни ғафлатда қолдираолмайди. Улар агрессорнинг ҳарқандай провокациясига тегишинча жавоб берадилар. Янги уруш бўлган тақдирда жаҳон цивилизацияси ҳалок бўлади, деган эртаклар блан бизни чўчитиш мумкин эмас. Империалистлар янги жаҳон урушини яна бошлайдиган бўлсалар, цивилизация эмас, балки даврини кечириб бўлган капиталистик система ҳалок бўлиши бизга аёндир. **(Давомли қарсаклар).**

Янги уруш хавфига қарши, тинчлик учун, коллектив хавфсизликни та'минлаш учун, тинч яшаш учун Совет Иттифоқининг изчиллик блан олиб бораётган кураши дун'ёдаги барча мамлакатларда яшовчи миллион-миллион кишилар ўртасида унинг ҳақли суратда обрў ва ишонч қозонишини та'минлади. Агрессорлар шу вақтгача янги урушни бошлайолаолмаган эканлар, бу блан бутун дун'ё ма'лум даражада Совет Иттифоқидан, улуғ Хитойдан ва барча халқ демократияси мамлакатларидан, уларнинг қат'ий ва равшан тинчлик сиёсатидан, шунингдек Ҳиндистон Республикасининг тинчлик ва халқлар ўртасидаги дўстликни мустаҳкамлаш ишига қўшаётган катта ҳиссасидан миннатдор эканлигини бутун дун'ё меҳнаткашлари яхши биладилар. **(Давомли қарсаклар).**

В. И. Ленин бундан 35 йил муқаддам: «... Ер юзи аҳолисининг катта кўпчилиги бизнинг тинчлик сиёсатимизни ма'қулламоқда» деган эди. Ўлмас Лениннинг бу сўзлари ҳозирги кунда янада зўр куч блан жаранглаб эшитилмоқда!

Депутат ўртоқлар! Совет давлатининг ижодий кучлари барқ уриб яшнаб кетди. Ишчилар синфи блан колхозчи деҳқонларнинг бузилмас иттифоқи, бутун совет жамиятининг ма'навий-сиёсий бирлиги, мамлакатимиздаги барча халқларнинг бузилмас қардошларча дўстлиги — Совет давлати куч-қудратининг манба'идир. Коммунистик партия ва Совет Ҳукумати теварагига маҳкам жипслашган халқимиз Коммунистик партиянинг доно раҳбарлиги остида ўзининг улуғ ва шонли вазифасини — социалистик жамият қурилишини тугаллаш ва социализмдан аста-секин коммунизмга ўтиш вазифасини зўр ишонч блан амалга оширмоқда. **(Давомли қарсаклар).**

Қадрли депутат ўртоқлар, Россия Федерацияси халқларини, барча хотин-қиз ва эркакларни, шонли ва шавкатли ёшларимизни юксак мукофот блан сизлар орқали яна бир марта қутлашга ҳамда Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан мамлакатимиз олдига қўйилган вазифаларни амалга ошириш йўлидаги курашда ҳаммангизнинг янгидан-янги муваффақиятларга эришувингизни тилашга рухсат этингиз. **(Давомли қарсаклар).**

Яшасин инсониятнинг янги жамиятини қураётган қудратли совет халқи! **(Қарсаклар).**

Улуғ рус халқига ва Россия Федерациясидаги барча халқларга шон-шарафлар бўлсин! **(Давомли қарсаклар).**

Қардош украин халқига шон-шарафлар бўлсин! **(Давомли қарсаклар).**

Яшасин Совет ҳукуматимиз! **(Давомли қарсаклар).**

Яшасин ғалабаларимизнинг улуғ илҳомчиси ва ташкилотчиси Совет Иттифоқи Коммунистик партияси! **(Гулдурос, давомли қарсаклар. Ҳамма ўрнидан туради).**

СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ РАИСИ Н. А. БУЛГАНИННИНГ ТАСС МУХБИРИ САВОЛИГА БЕРГАН ЖАВОБИ

АҚШ президенти Д. Эйзенхауэр 23 мартда ўтказилган матбуот конференциясида матбуот вакилларининг буюк давлат ҳукуматлари бошлиқларининг кенгаши тўғрисида қандай фикрдасиз, деб берган саволларига жавоб қайтариб, менинг фикримча, бундай кенгаш олдидан ташқи ишлар министрларининг иштироки блан дастлабки музокаралар олиб борилиши мумкин бўлар эди, деди. Буюк давлатлар ҳукуматлари бошлиқларининг кенгаши тўғрисида АҚШ президенти бундай деди: «Биз, қандайдир янги кенгашда қандайдир конструктив тадбир кўрилишига умид боғлашдан воз кечмаслигимиз керак». Унинг фикрича, буюк давлатлар ҳукуматлари бошлиқларининг кенгаши кун тартибисиз чақирилиши мумкин бўлар ва бу кенгашда ҳамма масалалар муҳокама қилиниши мумкин бўлар эди.

ТАСС мухбири СССР Министрлар Советининг Раиси Н. А. Булганинга мурожаат қилиб, Совет ҳукумати АҚШ президентининг ана шу баёнотига қандай қарайди, деб сўради.

Ўртоқ Н. А. Булганин бу саволга қуйидаги жавобни берди:

Агар гап халқаро муносабатлардаги кескинликни юмшатишга ёрдам берадиган кенгаш устида борса, Совет ҳукумати АҚШ президентининг буюк давлатлар кенгашини ўтказиш ҳақида билдирган фикрига илгаригидек ҳозирда ҳам ижобий тарзда қарайди. Шу муносабат блан, даставвал, шуни кўрсатиб ўтиш мумкинки, Совет ҳукумати яқин вақтлар ичида тўрт давлат кенгашини ўтказишни таклиф қилган эди. Бу кенгашда Австрия блан тузиладиган давлат шартномаси тўғрисидаги масалани ҳал этиш мумкин бўлар эди.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ МАЖЛИСЛАРИ

Ўзбекистон ССР Олий Советининг 1955 йил 26 мартдаги мажлиси тўғрисида

ИНФОРМАЦИОН БИЛДИРИШ

26 мартда, эрта блан соат 11 да республика Олий Советининг Мажлислар залида Ўзбекистон ССР Олий Советининг учинчи мажлиси бўлди.

Мажлисда Ўзбекистон ССРнинг 1955 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги доклад юзасидан музокаралар давом этди. Музокараларда депутат **Ҳ. Жалилов** (Тошкент область Паркент сайлов округи), депутат **Н. А. Муҳиддинов** (Тошкент шаҳар Пролетар сайлов округи), депутат **Д. Давлетмуротова** (Хоразм область Манғит сайлов округи), депутат **С. Жумаев** (Бухоро область, Киров сайлов округи), депутат **М. Иброҳимова** (Наманган область Дерезлик сайлов округи), депутат **А. Қаҳҳоров** (Бухоро область Бўстон сайлов округи), депутат **Ғ. У. Алиев** (Қашқадар'ё область Обидида сайлов округи), депутат **А. В. Спасская** (Фарғона область Ленин сайлов округи), депутат **П. М. Ризаев** (Хоразм область Янгиариқ сайлов округи) сўзладилар.

Шундан кейин, Олий Совет кун тартибидаги учинчи масала юзасидан музокараларни тўхтатиш тўғрисида қарор қабул қилади ва Ўзбекистон ССР молия министри депутат **М. Исомиддиновнинг** охирги сўзини тинглайди.

Олий Совет Ўзбекистон ССРнинг 1955 йилги Давлат бюджетини бир овоздан тасдиқлайди. Ўзбекистон ССРнинг 1955 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги Қонун дастлаб моддама-модда ва сўнгра бутунича бир овоздан қабул қилинади.

Шундан кейин, Олий Совет кун тартибидаги навбатдаги масалани кўриб, чиқишга, я'ни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлашга ўтади. Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг секретари депутат **Ж. И. Илҳомова** шу тўғрида доклад қилади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР Граждан уй-жой қурилиши министрлигини қайтадан тузиш тўғрисида»ги ва «Ўзбекистон ССР Алоқа министрлигини тузиш тўғрисида»ги Фармонларини тасдиқлаш ҳақидаги Қонунни бир овоздан қабул қилади ва шунга биноан, Ўзбекистон ССР Конституциясининг 50-нчи ва 51-нчи моддаларига ўзгартишлар киритади.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари район, посёлка, қишлоқ (овул) Советларига сайлов нормалари тўғрисида»ги Фармони ҳам бир овоздан тасдиқланади. Шу муносабат блан, Ўзбекистон ССР Конституциясининг 142-нчи моддасига тегишли ўзгартиш киритилади. Олий Совет Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР Жиноий Кодексидан 190-нчи модданинг 3-нчи қисмини чиқариб ташлаш тўғрисида»ги ва «Ўзбекистон ССР Жиноий Кодексининг 54-нчи ва 55-нчи моддаларини ўзгартириш тўғрисида»ги Фармонларини тасдиқлаш ҳақида қарор қабул қилади.

Бундан ташқари, Олий Совет И. Г. Мельниковни Ўзбекистон ССР Олий суди а'золиги вазифасидан озод қилиш тўғрисида қарор қабул қилади ва **М. М. Биркинни** Ўзбекистон ССР Олий судининг а'зоси қилиб сайлайди.

Олий Совет кун тартибидаги навбатдаги масалага — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумини сайлашга ўтади.

Депутат **Ҳ. Ғ. Ғуломовнинг** таклифига мувофиқ, Ўзбекистон ССР Олий Совети Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети Президиумини Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси, Раисининг уч ўринбосари, Президиумнинг секретари ва Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг 13 а'зосидан иборат составда бир овоздан сайлайди.

Раислик қилучи — Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси депутат **С. К. Камолов** Ўзбекистон ССР Олий Советининг топшириғига мувофиқ, депутат **Н. А. Муҳиддиновнинг** Ўзбекистон ССР Ҳукумати — Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Министрлар Советининг состави тўғрисидаги таклифни Олий Совет қарамоғига тақдим этганлигини билдиради.

Ўзбекистон ССР Олий Совети депутат **А. Н. Ступниковнинг** таклифига мувофиқ, Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Министрлар Советининг составини бир овоздан тасдиқлайди.

Олий Совет сессиясининг кун тартибидаги масалалар кўрилиб бўлди. Олий Советнинг Раиси **С. К. Камолов** Ўзбекистон ССР тўртинчи чақириқ Олий Советининг биринчи сессиясини ёпиқ деб э'лон қилади.

Ўзбекистон ССР Олий Советининг охирги мажлиси

26 мартда Ўзбекистон ССР Олий Советининг учинчи, охирги мажлиси бўлди.

Мажлисда Ўзбекистон ССРнинг 1955 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги доклад юзасидан музокаралар давом этди. Депутатлар барча сайловчиларнинг хоҳишини изҳор қилиб, Олий Совет муҳокамасига тақдим этилган республика бюджети проектини ма'қулладилар ҳамда бу бюджетнинг хўжалик ва маданий қурилиш вазифаларига тўла мос эканлигини та'кидладилар. Депутатлар ўз нутқларида айрим министрликлар, муассаса ва корхоналар ишидаги камчиликларни кўрсатдилар ва бу камчиликларни тезда тугатиш ҳақида амалий таклифлар киритдилар.

Музокараларда Тошкент область ижроия комитетининг раиси депутат **Ҳ. Жалилов,** Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг раиси депутат **Н. А. Муҳиддинов,** Хоразм область Манғит районидаги Киров номли колхоз агрономи депутат **Д. Давлетмуротова,** Бухоро область ижроия комитетининг раиси депутат **С. Жумаев,** Наманган область ижроия комитетининг раиси депутат **М. Иброҳимова,** Ўзбекистон Совет ёзувчилари союзининг раиси депутат **А. Қаҳҳоров,** Ўзбекистон ССР коммунал хўжалик министри депутат **Ғ. У. Алиев,** Фарғона туғруқхонасининг врачи депутат **А. В. Спасская,** Хоразм область ижроия комитетининг раиси депутат **П. М. Ризаев** сўзладилар.

Ўзбекистон ССР молия министри М. **Исомиддинов** охирги сўзини айтди.

Олий Совет республиканинг 1955 йилги Давлат бюджетини бир овоздан тасдиқлади. Ўзбекистон ССРнинг 1955 йилги Давлат бюджети тўғрисидаги Қонун моддама-модда, сўнгра, бутунича қабул қилинди.

Республика Олий Совети Президиумининг секретари **Ж. И. Илҳомова** кун тартибидаги тўртинчи масала юзасидан — Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида доклад қилди. Олий Совет Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини бир овоздан тасдиқлади ва Ўзбекистон ССР Конституцияси моддаларига тегишли ўзгартишлар киритди.

Шундан кейин, Олий Совет Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети Президиумини сайлаш тўғрисидаги масалани кўради.

Ш. Р. Рашидов Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси қилиб сайланади.

В. Я. Емцов, В. С. Содиқова ва **М. Жуманазаров** Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари қилиб, **Ж. И. Илҳомова** Олий Совет Президиуми секретари қилиб сайланади.

Р. З. Ортиқов, Ҳ. Ж. Жалилов, А. М. Қодиров, А. Н. Коломинов, Р. Е. Мельников, А. З. Ниёзов, С. Пўлатова, О. Н. Павлова, М. Раҳмонов, О. Рафиқова, К. Укубоев, Ж. К. Хўжаев, Ҳ. И. Юсупова Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг а'золари қилиб сайланадилар.

Республика ҳукуматини — Ўзбекистон ССР Министрлар Советини тузиш тўғрисидаги масала муҳокама қилинади. Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Министрлар Советининг депутат **Н. А. Муҳиддинов** томонидан Олий Советга тақдим этилган состави бир овоздан тасдиқланади.

Н. А. Муҳиддинов — Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Раиси.

И. В. Бабков — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари.

А. Н. Рудин — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари,

Ҳ. А. Ма'рупов — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари,

Қ. Р. Раҳимов — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари,

Ё. С. Насриддинова — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари,

Ғ. С. Султонов — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва Ўзбекистон ССР Ташқи ишлар министри,

А. А. Абдураҳмонов — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва Давлат план комиссиясининг раиси,

И. В. Стрельцов — Автомобиль транспорти ва тошйўллар министри,

Й. Б. Бобожонов — Ички ишлар министри,

В. А. Билбас — Сув хўжалиги министри,

С. К. Зиёдуллаев — Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министри,

М. Й. Йўлдошев — Давлат контроли министри,

Р. С. Соатов — Соғлиқни сақлаш министри,

Ғ. У. Алиев — Коммунал хўжалик министри,

А. М. Қўчқоров — Маданият министри,

Р. М. Глухов — Маҳаллий ва ёқилғи саноати министри,

С. И. Умаров — Гўшт ва сут маҳсулотлари саноати министри,

А. А. Хўжаев — Озиқ-овқат товарлари саноати министри,

М. Й. Йўлдошев — Бинокорлик материаллари саноати министри,

Ф. Р. Носиров — Кенг исте'мол саноат товарлари министри,

З. Қ. Қодиров — Маориф министри,

М. А. Шарков — Алоқа министри,

М. В. Муҳаммаджонов — Қишлоқ хўжалиги министри,

Ҳ. М. Жалилов — Совхозлар министри,

А. Н. Ниёзов — Социал та'минот министри,

С. З. Зиёмов — Савдо министри,

М. И. Исомиддинов — Молия министри,

М. Ш. Шералиев — Юстиция министри,

А. П. Бизов — Ўзбекистон ССР Министрлар Совети ҳузуридаги Давлат хавфсизлиги комитетининг раиси,

Раислик қилучи — Ўзбекистон ССР Олий Советининг Раиси **С. К. Камолов** Ўзбекистон ССР тўртинчи чақириқ Олий Советининг биринчи сессияси кун тартибидаги масалалар қараб чиқилганлигини билдиради ва Ўзбекистон ССР Олий Совети сессиясини ёпиқ деб э'лон қилади.

(ЎзТАГ).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ

Илғор шахта агитколлективида

8-нчи шахта агитколлективи ўзининг уюшқоқлиги ва ишчанлиги блан бошқа агитколлективлардан ажралиб туради. Агитколлективда 150 агитатор уюшган. Уларнинг кўпчилиги коммунистлар, комсомол а'золари ва ишлабчиқариш илғорларидир.

Агитколлектив сайловлар даврида зўр ғайрат блан ишлаб, омма ўртасида сиёсий-агитация олиб бориш соҳасида яхши натижаларга эришди. Ана шу мас'улиятли кунларда агитаторнинг ҳаққоний ва жанговар сўзи фақат шахта забойлари ва агитпунктдагина эмас, балки меҳнаткашларнинг хонадонларида, ёшларнинг ётоқларида ҳам баралла эшитилиб турди.

Коммунистлар блан партиясизлар халқ блокининг кандидатлари учун олиб борилган агитация вақтида меҳнаткашларнинг ҳуқуқ ва бурчлари . Коммунистик партия ҳамда Совет ҳукуматининг ички ва ташқи сиёсатига доир масалалар кенг тушунтирилди. Агитаторлар оммавий-сиёсий ишларни олиб бориш блан бир қаторда сайловчиларга бирон мутахассисликни эгаллаб олишда, уй-жой масаласини ҳал қилиш ёки пенсия олиш учун ҳужжатларни расмийлаштириш каби масалаларда ҳам ҳартарафлама ёрдам бердилар.

Сайловлар якунлангач, шахта партия бюроси сиёсий агитация олиб бориш соҳасида эришилган муваффақиятларни якунлаш ва уни янада мустаҳкамлашга қарор қилди. Шу мақсадда агитаторларнинг семинари ўтказилди ва унда агитколлективнинг иши чуқур, атрофлича анализ қилинди.

Семинарда агитатор ўртоқ Евминов ўзининг омма ўртасида агитация олиб бориш методи ҳақида сўзлаб берди. Инженер-агитатор ўзининг агитация ишлари планига СССР Олий Совети Иккинчи сессиясининг қарорлари ва КПСС Марказий Комитетининг январь Пленуми қарорини асос қилиб олган.

Бундан ташқари ўртоқ Евминов «СССР Олий Советининг Декларацияси ва тинчлик учун кураш», «Париж ҳарбий битимларининг реакцион моҳияти» ва бошқа бир қатор темаларда суҳбатлар ўтказиш юзасидан тайёрлик кўрмоқда.

Шунингдек агитаторлардан Азимов, Ҳафизова ва Марьясов ўртоқлар ҳам ўз иш тажрибалари ҳақида агитаторларга гапириб бердилар. Улар КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорини яхшироқ агитация қилиш учун нималар қилиш лозимлиги ҳақида фикр алмашдилар. Шу блан бир қаторда улар шахта коллективи Оҳангарон районидаги Ворошилов номли колхозга оталик қилаётгани, колхозда чорвачилик маҳсулдорлигини ошириш учун кончилар колхоз фермаларидаги кўп меҳнат талаб қиладиган ишларни машиналаштиришда ёрдам беришлари кераклиги ҳақида ҳам гапирдилар.

Семинар — агитаторларнинг маҳоратини ошириш мактабидир. Шунинг учун ҳам партия бюроси бунга катта э'тибор бермоқда. Агитаторларнинг семинари ҳар ойда 3 марта ўтказиб туриладиган бўлди.

Кончилар ўртасида оммавий-сиёсий ишларни олиб боришда шахта партия бюроси ҳузурида ташкил этилган докладчилар группаси ҳам актив қатнашмоқда. Бу группада олий ва ўрта техника ма'лумотига эга бўлган 6 мутахассис бор. Яқинда техник ўртоқ Мурзин «СССРда техника прогресси» деган темада доклад қилди. Шахтёрлар ўртоқ Мурзиннинг докладини зўр қизиқиш блан тингладилар. Шахта бош инженерининг ёрдамчиси ўртоқ Азимов «Меҳнат унумини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтириш — меҳнаткашлар моддий фаровонлигини янада оширишнинг асосидир» деган темада доклад қилишга тайёрланмоқда. Одатда докладлар шахта ва бутун Оҳангарон кўмир ҳавзаси ҳаётидан олинган мисоллар асосида тузилади.

Шахтанинг ишлабчиқариш қуввати бу йил проектда кўрсатилган даражага етказилиши лозим. Бутун коллективнинг а'тибори ҳозир ана шу мақсадга йўналтирилган. Бу муҳим вазифани бажаришга кончиларда ташаббус уйғотиш агитаторларнинг шарафли бурчидир. Шунинг учун ҳам партия бюроси илғорларнинг тажрибасини кенг пропаганда қилиш йўли блан ҳар бир ишчининг иш унумини ошириш учун курашмоқда. Кўргазмали агитацияга, ишлабчиқариш илғорларининг коллективлар ўртасида суҳбатлар ўтказишига катта э'тибор берилмоқда. Шахтада техника-экономика кўрсаткичларини ошириш учун бошланган социалистик мусобақанинг ташаббускорларидан фахрий шахтёр, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Братерский, новалоотбойщик Бойматов, проходчик Марьясов, запальщица Ҳафизова ва бошқа ўртоқлар коллектив ўртасида ўтказилган суҳбатларда ўз иш методлари ҳақида сўзлаб бердилар.

Кончилар ўртасида сиёсий-тарбия ишларни кучайтиришда партия группалари ҳам шахта партия бюросига яқиндан ёрдам бермоқдалар. Ишлабчиқаришга ҳаммадан яқин турган партия группалари шахтёрларнинг талаб ва эҳтиёжларини яхши биладилар. Партия группалари шахтёрлар ўртасида социалистик мусобақанинг жанговар характер олишини та'минлаш учун курашмоқдалар.

Жумладан, иккинчи участка партия группаси (группорги ўртоқ Трофимчук) агитаторларга яқиндан ёрдам бермоқда. Партия группаси ҳар куни шахтёрларни забойга тушиш олдидан халқаро аҳволдаги кундалик янгиликлар блан таништиради. Агитаторлар жанговар варақаларни муттасил чиқариб турадилар ва унда илғорларнинг иш методини кенг пропаганда қилиш блан бирга, участкадаги камчиликларни қаттиқ танқид қиладилар. Кўрсаткичлар тахтасига социалистик мусобақанинг кундалик якуни ёзиб борилади.

Партия группасининг бу иши ишлабчиқариш кўрсаткичларига ижобий та'сир этди. Иккинчи участка февраль ойи топшириғини муддатидан илгари бажарди ва ҳозир бир ме'ёрда ишламоқда.

Ҳозир бошқа участкаларнинг партия группалари бу участка партия группасининг ишидан намуна олиб, сиёсий-агитация олиб боришдаги камчиликларни тугатиш юзасидан чоралар кўрмоқдалар.

В. СТЕПНОВ.

Партия пропагандаси райком бюросининг муҳокамасида

Марказий район партия комитетининг бюроси марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилишни янада яхшилаш масаласини муҳокама қилди.

Ҳозир райондаги корхона ва муассасаларда 410 сиёсий ўқиш мактаби ва КПСС тарихини ўрганиш тўгараги ишлаб турипти. 4000 га яқин коммунист ва партиясиз активлар мустақил равишда ўз назарий-ғоявий билимларини оширмоқдалар. Мустақил ўқувчиларга ёрдам тариқасида сиёсий иқтисод, диалектик ва тарихий материализм юзасидан 50 дан ортиқ семинар ташкил этилган.

Шу блан бирга район партия комитетининг бюроси партия пропагандасига раҳбарлик қилишда жиддий камчиликлар мавжуд эканлигини кўрсатди. Кўпчилик бошланғич партия ташкилотлари коммунистларнинг сиёсий ўқишига етарли э'тибор бермаётирлар. Лекция ва консультациялар камдан-кам уюштирилмоқда.

Райком бюроси коммунистларнинг сиёсий ўқишини яхши йўлга қўйишда бошланғич партия ташкилотларига амалий ёрдам бериш учун жойларга район партия комитетининг а'золари, пропагандистлар ва олий ўқув юртлари марксизм-ленинизм кафедраларининг ўқитувчиларидан 120 кишини юборишга қарор қилди.

Р. АБДУЛЛАЕВ.

Республикамизнинг ёш саноат шаҳри Чирчиқ кун сайин обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Шаҳарнинг Ленин номли кўчасида янги, 22 квартирали бино тез сур'ат блан қурилмоқда. **Суратда:** (ўнгда) ғишт терувчилар бригадасининг бошлиғи **В. Зеленов** ва кундалик нормасини 150-170 процентдан бажариб келаётган илғор ғишт терувчи **А. Валиев** ўртоқлар.

А. Скеков фотоси (ЎзТАГ фотохроникаси)

РЕДАКЦИЯГА ХАТЛАР

Завод нега бекор туриб қолмоқда?

Тошкентдаги «Стройдеталь» заводининг коллективи Бутуниттифоқ бинокорлар кенгаши қатнашчиларининг Мурожаатига жавобан ўз ишини қайта қуриб олди. Коллектив жуда кенг ҳажмда олиб борилаётган қурилишларни бинокорлик материаллари блан та'минлаш мақсадида астойдил ишлади ва 1954 йил планини 100,6 процент қилиб бажарди, пландан ташқари 100 минг сўмликка яқин маҳсулот ишлаб чиқарди. Маҳсулот турлари бўйича берилган топшириқ ҳам ошириб бажарилди.

Коллективимиз қўлга киритилган муваффақиятларни мустаҳкамлаш мақсадида 1955 йилда янада унумлироқ ишлаш ва қурилишлар учун кўплаб дераза ҳамда эшик блоклари етказиб бериш мақсадида бирқанча ташкилий-техникавий тадбирларни белгилади. Аммо бу тадбирлар шу кунгача амалга ошмай, қоғозда қолиб кетмоқда. Чунки «Узгорсельснаб» ва «Ташгорстройтрест» раҳбарларининг айби блан корхона ўз вақтида хомаш'ё блан та'минланмаётир. Биз январь ойидан то шу кунгача бир кубометр ҳам ёғоч олганимиз йўқ. Ваҳоланки ёғоч бизнинг асосий ва бирдан-бир хомаш'ёмиздир. Ана шунинг натижасида январь ва февраль ойлари учун белгиланган ишлабчиқариш топшириғи бажарилмай қолди. Шунингдек март ойи ва умуман I квартал планининг бажарилиши ҳам хавф остида турипти. Хомаш'ё йўқлигидан корхонадаги деярли ҳамма механизмлар ва ишчилар бекор туриб қолмоқда. Шунинг оқибатида завод ма'мурияти кўпгина ишчиларга отпуска бериб юборди.

Завод партия бюроси юз берган бу аҳволни бирнеча марта муҳокама қилиб, уни тугатишга қаратилган қатор қарорлар қабул қилди. Завод ма'мурияти, партия ҳамда касаба союз ташкилотлари шаҳар қурилиш тресги, республика Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министрлиги, Марказий район партия комитети ва шаҳар партия комитетининг раҳбарларига заводни хомаш'ё блан та'минлашда ёрдам беришларини сўраб, бирнеча бор мурожаат қилдилар. Бу ташкилот раҳбарлари заводни хомаш'ё блан та'минлаш ҳақида ва'да берган бўлсалар ҳам, броқ шу кунгача корхонага ёғоч келтирилгани йўқ. Заводнинг деярли 3 ойдан бери бекор туриши натижасида давлатга катта зарар келтирилди.

Бинокорларнинг республика кенгаши қатнашчилари заводимиз коллективи олдига жуда катта ва мас'улиятли вазифаларни қўйди. Бу вазифаларни бажариш учун корхона суткасига ўрта ҳисобда 80 — 100 кубометр ёғоч блан та'минланиб турилиши керак. Ана шундагина у бир ме'ёрда ишлаши мумкин.

Биз «Ташгорстройтрест» бошлиғи ўртоқ Скребневдан ва Ўзбекистон ССР Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министри ўртоқ Хўжаевдан корхонада юз берган оғир аҳволнинг олдини олиш ва уни хомаш'ё блан зарур миқдорда та'минлаш чораларини тезда кўришларини талаб қиламиз.

И. БОРОВКОВ,
«Стройдеталь» заводининг директори.
И. ВЕРИН,
партия ташкилотининг секретари.
А. ПЕТРОСЯН,
завод касаба союзи ташкилотининг раиси.

Савдо хизмати қачон яхшиланади?

Бўка район савдо бўлими, район матлубот жамияти ходимлари ўз бурчларини ҳалоллик блан бажармаётирлар. Улар қишлоқ меҳнаткашларини кенг исте'мол буюмлари блан та'мин қилишда харидорлар талабига э'тибор бермаётирлар. «Сталинград» колхозидаги магазинда, Маленков номли колхоздаги 10-нчи магазинда, 12-нчи магазинда 3—4 ойдан бери туз, совун, гугурт, кўкчой ва кўп вақтдан бери керосин сотилмаётганлиги ажабланарли ҳолдир. Керосин район марказида, ҳатто керосин базасида бир кун бўлади-да кейин 3—4 кунлаб бўлмай қолади. Район савдо бўлими ва матлубот жамияти аҳоли ўртасида пахта мойи, кондитер моллари блан савдо қилиш ишини ҳам яхши уюштирмаганлар. Меҳнаткашларга сотиш учун келтирилган рўмоллар, бахмаллар магазинларда сотилмайди. Бўка районида совет савдо системаси қоидалари бузилаётганлиги тўғрисидаги фактлар район газетасида, район партия комитети пленумларида, район ижроия комитетининг мажлисларида қаттиқ танқид қилинди. Лекин район матлубот жамияти (раиси ўртоқ Орифжонов) бу ҳаққоний танқидлардан ўзи учун тегишли хулоса чиқариб олмаётир.

Район меҳнаткашларининг кенг исте'мол молларига бўлган эҳтиёжларини қондириш, савдо муассасаларининг ишини яхшилаш соҳасида область савдо бўлими ва область матлубот жамияти қандай амалий чоралар кўрмоқчилар?

Я. ИСМАТОВ.

Маданият министрлигининг бир буйруғи ҳақида

Чирчиқ шаҳар «Сталинское знамя» газетасининг 1954 йил 20 август сонида Ўзбекистон ССР Маданият министри ўртоқ Қўчқоров номига очиқ хат босилган эди. Бу хатда шаҳар аҳолисига маданий хизмат кўрсатишдаги камчиликлар қайд этилган эди.

Ма'лумки, Чирчиқ — Ўзбекистоннинг энг йирик саноат шаҳарларидан бири. Бу ерда кўпгина саноат корхоналари, муассасалар, ўқув юртлари жойлашган. Сталин номидаги Чирчиқ электрохимия комбинатининг, «Чирчиксельмаш» ва «Средазхиммаш», «Электрощит» ва ойна заводлари ишлаб чиқараётган маҳсулотлар фақат республикамизда эмас, балки ундан ташқари жойларда ҳам ма'лум ва машҳур.

Шаҳар ўсган сари, шаҳар аҳолисининг моддий фаровонлиги яхшиланаборган сари меҳнаткашларининг маданий талаблари ҳам ошиб бормоқда, адабиёт ва сан'атга бўлган қизиқиш тобора кучаймоқда. Шаҳар меҳнаткашлари музикани севадилар, яхши спектакльларни ва қизиқарли темалардаги радио эшитдиришларни қадрлайдилар.

Электрохимия комбинатининг смена бошлиғи, СССР Олий Советининг депутати Анна Маслова, «Чирчиксельмаш» заводининг мастери, Ўзбекистон ССР Олий Советининг депутати Абил Турсунбоев, шаҳар халқ маорифи бўлимининг мудири Р. Емелина, Ўзбекистон ЛКСМ шаҳар комитетининг секретари Д. Золаторёв, «Чирчиксельмаш» заводининг токари В. Сачков ва бошқа ўртоқлар ўзларининг министр номига ёзган ва газетада э'лон қилинган хатларида худди анашулар тўғрисида гапирган эдилар.

Хатда шаҳар аҳолиси кинофильмларни биринчилар қатори ўз вақтида экранда кўриш имкониятидан кўпинча маҳрум этилаётганлиги, кўпчилик кинотеатрлар ва клуб киноустановкалари қониқарсиз ишлаётганлиги, қатор маданий муассасалар қурилиши жуда суст олиб борилаётганлиги, пойтахт театрларининг артистлари, концерт бригадалари Чирчиққа камдан-кам келаётганлиги ва ҳоказоларга Маданият министрлиги ходимларининг э'тибори жалб этилган эди.

Маданият министрлиги ушбу хатни олди. Министр ўртоқ Қўчқоров ўз ўринбосари ўртоқ Завьяловга Чирчиқ меҳнаткашларига Маданий хизматни яхшилаш юзасидан тегишли чоралар кўриш ҳақида кўрсатма берди. Орадан бирнеча вақт ўтгач, маданий оқартув муассасалари Бош бошқармасининг бошлиғи Протопопов ва шу бошқарма клублар бўлимининг бошлиғи Яковлева ўртоқлар Чирчиқ шаҳрига келдилар. Бундай дабдабали саёҳат 1954 йил 22 сентябрьда Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги бўйича «Чиричиқ шаҳар аҳолисига маданий хизматни яхшилаш тадбирлари ҳақида» деган 252-нчи сонли буйруқни чиқариш блан якунланди. Буйруқни Маданият министрининг ўринбосари ўртоқ Завьялов имзолади.

Буйруқнинг биринчи моддасида Чирчиқ шаҳар ижроия комитети маданият бўлимининг мудири ўртоқ Робиновичнинг маданий оқартув муассасаларига қониқарсиз раҳбарлик қилаётганлиги та'кидланди, ундан Чирчиқ меҳнаткашларига маданий хизмат кўрсатиш соҳасида йўл қўйилган камчиликларни бир ой мобайнида тугатиш талаб этилди.

Буйруқнинг навбатдаги моддалари бирмунча мазмунли бўлгани сабабли, уларнинг ба'зиларини келтириб ўтамиз. Жумладан, буйруқнинг бир моддасида шундай дейилади: «Маданий-оқартув муассасалари Бош бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Протопоповга бадиий ҳаваскорлик тўгаракларининг ишини яхшилаш учун уларни шаҳар маданият бўлимининг репертуар рўйхатлари илова қилинган методик ва инструктив хатлар блан та'минлаш ва бадиий ҳаваскорлик методистини 10 кунлик муддат блан Чирчиқ шаҳрига командировкага юбориш топширилсин» (Бу бажарилмади). «Сан'ат ишлари Бош бошқармаси (ўртоқ Қориев) зиммасига ҳар ойда Чирчиқ шаҳрига М. Горький номли рус драма театрини (шу кунгача бу театр Чирчиқда бирор марта ҳам бўлгани йўқ), Ўзбекистон давлат филармонияси коллективини, Ўзбекистон давлат эстрадасининг икки концерт бригадасини, СССР Гостроль бюроси коллективларидан бирини юбориб туриш юклатилсин» ва бошқалар кўрсатилган.

Тўғри, сўнгги вақтларда Чирчиқ шаҳрида лекция пропагандаси, китоб савдоси бирмунча яхшиланди. Буни инкор этиб бўлмайди, албатта. Аммо, мавжуд жиддий камчиликлар ҳануз давом этмоқда. Шаҳар кинотеатри, химиклар саройи, машинасозлар клуби каби об'ектлар қурилиши шу кунгача битказилган эмас. Энг яхши суратлар, гўзал ҳайкалчалар, ҳайкаллар, барельефлар, бадиий открыткаларнинг репродукцияларини шаҳар магазинларидан топиш қийин. Шаҳардаги бадиий устахона деярлик ўз ҳолига ташлаб қўйилган.

Бу каби камчиликлар сон-саноқсиз. Чирчиқда меҳнаткашларнинг маданий эҳтиёжларини қондириш тўғрисида етарли ғамхўрлик қилинмаётгани барчага аён. Чирчиқлиларнинг маданий ҳаётига Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги (252-нчи сонли буйруқ кўзда тутилмоқда) шахсан аралашганига қарамай, нима учун шаҳар маданий-оқартув муассасалари ҳали ҳам қониқарсиз ишламоқда? Бу сўроққа жавоб олмоқ учун икки нарсани айтиб ўтиш кифоя: Чирчиқ шаҳар ижроия комитети маданият бўлимининг мудири ўртоқ Робинович «юқоридан» ўртоқ Завьялов имзо чеккан ва қуруқ ва'дабозлик стилида ёзилган буйруқни олгач, ёрдам кутди ва тошкентли ўртоқлар негадир бу ерга узоқ вақт келмаганларидан нолиш блан чекланди, фаолиятсизлик кўрсатди, талабчанликни унутди. Маданият министрлигида эса, афтидан, қарор қилинди, буйруқ чиқарилди, шу блан иш юришиб кетди, йўсинида иш тутилди. Қизиғи шундаки, ўртоқ Робиновичга бир ой мобайнида шаҳар маданий-оқартув муассасаларининг ишини яхшилаш вазифаси топширилган эди. Аммо у бу вазифани бажармади, юқоридан нимаанидир кутиш блан вақт ўтказди.

Яна шуни ҳам айтиш керакки, 252-нчи сонли буйруқнинг пунктларидан бирида Тошкент область Маданият бошқармасининг бошлиғи ўртоқ Қирғизбоевга 1954 йил ноябрь ойида Чирчиқ шаҳар маданият бўлимининг ишини текшириш вазифаси юклатилган эди. Броқ ўртоқ Қирғизбоев ҳам буни тезда унутиб юборди: на иш текширилди, на унинг натижалари область Маданият бошқармаси советида эшитилди ва на муҳокама қилинди. Буйруқнинг ижроси устидан контроль ўрнатиши лозим бўлган Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ҳузуридаги инспекция эса ўз бурчига бепарво қаради, юклатилган вазифани бажармади.

Энди ҳақли бир савол туғилади: Чирчиқ шаҳар меҳнаткашларининг маданий эҳтиёжларини қондириш тўғрисида ким ғамхўрлик қилар экан?

Х. ПЕТРОВ.

Халқимизнинг юксак талабларига муносиб бадиий фильмлар яратайлик

Кейинги йилларда Ўзбекистон кинематография ходимлари адресига кўпгина танқидлар бўлди. Совет кино сан'ати юксак даражада ривожланган ҳолда, Тошкент киностудияси бирнеча йиллар мобайнида биронта ҳам тўлақонли бадиий фильм яратмади, жамоатчиликни қизиқтирадиган муҳим масалаларга э'тибор бермай, ҳужжатли кино-картиналар ишлаб чиқариш блангина чекланди. Киностудия ижодий коллективи республикамиз ёзувчилари блан мустаҳкам алоқа ўрнатаолмади, республика адабиёти эришган муваффақиятлардан фойдаланаолмади, бутун иттифоқимиздаги китобхонлар диққатига сазовар бўлган асарлар яратган талантли ёзувчиларни сценарий ёзиш ишига жалб қилаолмади. Ўзбекистон ёзувчилари ҳам кино сан'атини ривожлантиришга кам э'тибор бердилар, тўлақонли, ёрқин сюжетли сценарийлар яратиш ҳақида ғамхўрлик қилмаётирлар. Саноат, қишлоқ хўжалиги, фан ва маданият соҳаларида эришилган ютуқларимиз экранда ҳали ўзининг ёрқин ифодасини топгани йўқ.

Тошкент киностудияси кўп йиллардан бери самарасиз ишлаб келаётган эди. Ниҳоят, яқинда ҳозирги замон темасида ёзилган икки фильм — «Шоҳи сўзана» ва «Опа-сингиллар» фильмлари экранга чиқарилди. Бу икки фильм айрим камчиликларидан қат'и назар, ихтисосли ижодий кадрларга эга бўлган Тошкент киностудияси коллективининг катта имкониятлари борлигидан далолат беради.

«Опа-сингиллар» фильмида ўзбек совет интеллигенциясининг ўсиши, ўзбек халқи маданияти ва фаровонлигининг юксалишида улуғ рус халқининг ҳал қилувчи роль ўйнаганлиги акс эттирилган. Бу фильм миллий архитектуранинг ривожланиш масалаларини ҳам ўртага қўяди.

Ёзувчи Абдулла Қаҳҳорнинг пьесаси асосида яратилган «Шоҳи сўзана» фильмида коммунизмнинг ёш қурувчилари — республика комсомол ва ёшлари ҳақида ҳикоя қилинади. Бу фильмда Мирзачўлни муваффақиятли ўзлаштираётган, Ватанимиз бойлигини ортдираётган ўзбек ёшларининг сабот-матонати, юксак онги ва меҳнат қаҳрамонлиги кўрсатилган.

Студия республика ёзувчиларига ўзбек халқи ҳаётига оид актуал темаларда сценарий ёзиб беришни сўраб қат'ийроқ мурожаат қилабошлади. Шунинг натижасида маҳаллий ёзувчилар кўпгина сценарийлар ёзиб бердилар. Буларнинг кўпчилиги бизда исте'додли кинодраматурглар борлигини кўрсатади. Яшин ва В. Мильчаков Ўзбекистоннинг атоқли жамоат арбоби, композитор ва драматург Ҳамза Ҳакимзода ҳақидаги сценарийни ёзиб тугаллай деб қолдилар. М. Шевердин машҳур ўзбек олими Улуғбек ҳақидаги сценарий устида ишламоқда. З. Фатхуллин ўзбек колхозчилари ҳаётига бағишланган «Ҳаёт оқими» сценарийсини топширди. Ёш драматурглардан М. Елеция ва Г. Марьяновские ёзган «Фортепиано концерти» сценарийси хотин-қизларга нисбатан бой-феодалларча муносабатда бўлиш қолдиқларига қарши кураш темасига бағишланган.

Яқинда Ю. Калабиннинг колхоз спортчилари ҳаётига бағишланган «Стадионда учрашамиз» номли сценарийси ишлабчиқаришга топширилди. М. Мелкумовнинг «Муҳаббатимиз туфайли» номли сценарийси ҳам ишлабчиқаришга топшириш олдида турипти. Бу музикали кинокомедияда маданиятнинг муҳим масалалари устида ишлаётган ёш олимларнинг ижодий ўсиши, колхоз раҳбарларининг савияси, янгиликнинг эскиликка қарши кураши ҳақида ҳикоя қилинади.

Тошкент киностудияси «Мосфильм» блан ҳамкорликда «Амирликнинг емирилиши» номли тарихий-революцион фильмни суратга олиб бўлди. Бу фильм яқинда экранларга чиқарилади. Фильмни В. Басов ва ўзбек кино режиссёри Л. Файзиев суратга олдилар. «Мосфильм» ва Тошкент киностудияси ходимларининг ҳамкорлиги катта аҳамиятга эгадир. Ўзбек режиссёрлари ва артистлари совет кино сан'атининг энг яхши традицияларини ўрганмоқдалар, йирик мастерлар раҳбарлиги остида ўз маҳоратларини оширмоқдалар.

Тошкент киностудияси фаолиятидаги айрим силжишларга қарамай, унинг ишини ҳали қониқарли, деб бўлмайди. Студия бир йилда 4—5 бадиий фильм ишлаб чиқаришга, сценарийлар яратиш ишига кўзга кўринган ёзувчиларни ва проза ҳамда драматургия соҳасида муваффақиятли ишлаётган исте'додли ёшларни жалб қилишга эришиши керак.

Студия бадиий совети ёзувчиларни оригинал сценарийлар яратишга жалб қилиш блан бирга, уларнинг энг яхши пьеса, роман ва повестьларини экранлаштириш масаласи блан шуғулланмоқда. Студия, роман ва повесть авторларининг ўз асарлари бўйича сценарий ёзиб беришларига эришиш учун ҳаракат қилади. Уларни ихтисосли консультация блан та'минлайди.

Студиянинг сценарий папкасида ишчилар синфи тўғрисидаги асар йўқлигига афсусланмасдан бўлмайди. Айрим кишилар онгидаги эскилик қолдиқларини, меҳнатга ҳалол муносабатда бўлмасликни кескин танқид қилувчи сатирик кино сценарийлар яратиш учун ҳаракат қилинмаётир. Биз ана шундай асарлар яратиш ҳақида ҳар йили гапирамиз, аммо иш қуруқ гапдан нарига ўтмаётир. Бу масалада бизга Ўзбекистон Совет ёзувчилари союзи ёрдам бериши керак. Союзда газета ва журнал саҳифаларида яхши ҳикоялар, фельетонлар ва бошқа сатирик асарлар блан тез-тез чиқиб турувчи талантли авторлар бор.

Студия ҳар ойда республика экранларига «Совет Ўзбекистони» кино-журналининг 4 сонини рус, ўзбек ва қорақалпоқ тилларида чиқариб туради. Бу журналларда республикамиз саноат, қишлоқ хўжалик, фан ва маданият ходимларининг кўп томонли ижодий ҳаётлари акс эттирилади.

Шу нарсани э'тироф этиш керакки, «Совет Ўзбекистони» кино журнали олдимизда турган вазифалар талабига ҳали жавоб бераолмайди. Журнал кўпинча қизиқарли бўлиб чиқмайди. Унда кўпинча турмушдаги янги воқеаларни тўла қонли қилиб кўрсатиш учун ёрқин ижодий фикр етишмайди. Диктор текстлари ҳам ба'зан сийқа ва ноаниқ иборалардан иборат бўлади. «Совет Ўзбекистони» кино журналининг сюжети кўпинча Тошкент шаҳри ва Тошкент области материалларидан олинади, республиканинг бошқа областьларидаги жўшқин ҳаёт кўпинча акс эттирилмай қолади.

Биз ҳозир ана шу камчиликларни тугатиш учун кураш олиб бормоқдамиз, кино журналларда оғир саноат, пахтачилик ва чорвачиликнинг ривожланишини акс эттиришга кўпроқ э'тибор берилади.

Тошкент киностудияси бадиий фильмлар ишлабчиқариш блан бирга, совет кино сан'атининг энг яхши асарларини ўзбек тилига дубляж қилиш устида ҳам ишламоқда. 1954 йилнинг ўзидаёқ студия 15 бадиий фильмни ўзбек тилига дубляж қилиб чиқарди. «Глинка», «Адмирал Ушаков», «Албаниянинг буюк жангчиси Искандарбег», «Катта оила» ва бошқа кинофильмлар шулар жумласидандир. Монтаж листларини ўзбек тилига таржима қилишга биз Ҳамид Ғулом, Ма'руф Ҳаким, Ваҳоб Рўзматов, Туроб Тўла каби ёзувчиларни жалб қилдик. Автор фикрининг нозик томонларини аниқ ифодалаб бераолувчи Ғафур Ғулом, Уйғун ва бошқа ўзбек ёзувчиларининг ҳам бу ишга қатнашишларини истар эдик.

Кейинги икки йил ичида 40 дан кўпроқ илмий-оммабоп ва қишлоқ хўжалик кинофильмлари таржима қилинди. Булар орасида «Ботаника курси», «Тупроқ ва унинг ҳосилдорлиги», «Совет уруғчилиги», «Жонли мисол», «Чигитни экишга тайёрлаш», «Суғорилмайдиган пахта», «Пахтани ишлашни комплекс механизациялаш», «Яшил квадратлар ҳақида ҳикоя» ва ҳоказолар бор.

Киностудия қишлоқ хўжалик фильмларини дубляж қилиш блан бирга, оригинал илмий-оммабоп ва қишлоқ хўжалик фильмлари яратишга ҳам катта э'тибор бермоқда. Яқинда «Пахта зараркунандалари ва касалликларига қарши кураш», «Пахтани ўғитлаш», «Пахтани парвариш қилиш», «Пахтани суғоришнинг система ва усуллари» каби муҳим фильмлар суратга олиниб бўлинди. «Пахтани машина блан териш» фильмини суратга олиш ҳам тугалланай деб қолди.

Студия пахта етиштиришдаги илғор агротехникани, ва даставвал, чигитни тоғрайтирилган қаторларга квадрат-уялаб экишни пропаганда қилувчи бирқанча картиналар чиқарди. Яқинда киностудия республика қишлоқ хўжалик министрлигининг заказы блан экранларга «Машиналар чигитни квадрат-уялаб экишга хизмат қилсин» номли қисқа метражли фильмни чиқаради. Фильмда мавжуд қишлоқ хўжалик машиналари ва асбобларини чигитни квадрат-уялаб экиш, пахтани шу усулда ишлаш ва йиғиб олишга мослаштиришнинг йўллари кўргазмали тарзда акс эттирилган. Сталинобод киностудияси ишлаб чиқарган «Пахта далаларининг квадратлари» номли фильм ҳам ўзбек тилига дубляж қилинди ва ҳозир республика колхоз, совхозларида муваффақиятли равишда намойиш қилинмоқда. Бу фильмда пахтани квадрат-уялаб экиш усулига ўтган тожик пахтакорларининг намунали тажрибаси кўрсатилади.

Бу йил киностудия пахтачиликда илғор агротехникани қўллаш ҳақидаги «Мамлакатга кўпроқ пахта берамиз» номли фильмни, шунингдек «Чигит экиш» номли кўргазмали фильмни чиқаради.

КПСС Марказий Комитети январь Пленуми қарорларидан илҳомланган киностудия коллективи совет қоракўлчилиги тўғрисидаги рангли илмий-оммабоп фильмни, шунингдек 4-нчи «Вревский» совхозида чорвачиликдан кўпроқ маҳсулот олишнинг асоси бўлган ем-хашак базасини мустаҳкамлаш соҳасида олиб борилган ишлар тўғрисидаги фильмни суратга олишга киришди.

Э'тироф қилиш керакки, қишлоқ хўжалик фильмлари чиқариш соҳасида эришилган айрим ютуқларга қарамай, студияда бу иш ҳали ҳам яхши йўлга қўйилмаган. Қишлоқ хўжалик ва илмий-оммабоп фильмларни муваффақиятли чиқариш учун киностудияда ҳали зарур техника ва асбоб-ускуналар етишмайди.

Тошкент киностудияси катта ишлабчиқариш программасини бажариш учун суратга олиш павильонларига эга эмас. Шу туфайли «Опа-сингиллар» ва «Шоҳи сўзана» фильмларининг кўпгина об'ектларини Одесса ва Олмаотада суратга олишга тўғри келди.

Тошкент киностудиясининг янги биносини қуриш ишлари жуда секин ва қониқарсиз бормоқда. Қурилиш битмай қолиш хавфи остида турипти. Ўзбекистон ССР Маданият министрлиги ҳамда Шаҳар ва қишлоқ қурилиши министрлиги қурилиш блан яқиндан шуғулланмаётирлар, бу муҳим ишга мас'улиятсизлик блан қарамоқдалар.

Студияни суратга олиш, овоз ва бошқа техника аппаратуралари блан етарли даражада та'минлашга ҳам республика Маданият министрлиги бепарво қарамоқда.

Бутун совет кино сан'ати олдида, шу жумладан ўзбек кинематографияси олдида яқин 2—3 йил ичида бадиий фильмлар ишлаб чиқаришни ҳартомонлама кенгайтириш вазифаси турипти. Совет Иттифоқининг киностудиялари бир йилда 150 фильм ишлаб чиқаришлари керак. Шу муносабат блан Тошкент киностудияси ҳар йили ҳеч бўлмаганда 4—5 кино-картина ишлаб бериши керак.

Тошкент киностудияси коллективи ўз ишидаги камчиликларни тугатиш учун ва ўзининг бутун ижодий ва ишлабчиқариш имкониятларидан фойдаланиб, мамлакат экранларига кўпгина яхши ва турли фильмлар чиқариш учун, Ўзбекистон кинематографиясини ҳозирги замон талабларига жавоб берадиган юксак даражага кўтариш учун ғайрат блан меҳнат қилади.

А. ПЎЛАТОВ,
Тошкент бадиий ва хроникал фильмлар киностудиясининг директори.

Пахтакор ва механизатор ўртоқлар, чигитни яхши ишланган ерларга сифатли экишни та'минлангиз!

СОЦИАЛИСТИК-МУСОБАҚА ШАРТЛАРИНИНГ БАЖАРИЛИШИНИ ТЕКШИРАМИЗ

Бизнинг э'тирозларимиз

2-НЧИ МТС ЭКИШГА ТЎЛА ТАЙЁР ЭМАС

Мирзачўл районидаги 2-нчи МТСнинг директори Н. Ткачев, бош агрономи Т. Юнусбеков ўртоқлар блан суҳбатлашсангиз, эрта-индин чигит экишни бошлаб юбориш зарурлигини та'кидлайдилар. Лекин иш блан танишган киши МТСнинг кўклам экиш кампаниясига тўла тайёр эмаслигини кўриб ачинади. 2-нчи МТС бўйича 4.774 гектар ерга чигит экилади. Шундан 1.260 гектар ерга уч хил схемада, қолганига торайтирилган қаторларда чигит экилиши лозим. Ҳозир шу ердан 4.450 гектари ҳайдалган. Қолган ерларни ҳайдаш, чигит экиш, ҳашаротга қарши курашиш учун МТСда бўлган мавжуд механизмларни мослаштириш ва ремонт қилиш ишлари ҳали тамом бўлмаган. Жумладан, турли маркадаги 27 ҳайдов тракторидан энди 19 таси ремонтдан чиқарилган. Ремонт қилиниб колхозга юборилган 5-нчи номерли КД—3,5 тракторининг занжирлари ва моторлари Василевский номли колхознинг даласида бўлак-бўлак бўлиб ётипти. 36 сеялкадан 34 таси тайёрланган. 45х45 схемаси блан чигит экадиган 2 та сеялка ҳали тайёр бўлмаган. Ремонт қилиб юборилган битта сеялка Охунбобоев номли колхозда отларга охур қилиб қўйилган.

Ҳозир дала, уватларда ўргумчак кана борлиги аниқланди. Лекин МТС раҳбарлари ҳашаротга қарши механизмларни ўз вақтида тайёрлаш ишига ўтакетган даражада мас'улиятсизлик блан қараганлар. Ҳозиргача МТСдаги 17 ОДН дан энди 3 таси ремонт қилиниб, тракторларга тиркалган. 30 та СУЗдан 10 таси тайёр бўлибди. Колхозларда ҳашаротларга қарши дори сепиш ҳозиргача бошланмаган.

Чигит экилабошланган бўлса ҳам, айрим ерларда ишга тайёрлик жуда суст олиб борилмоқда. Ҳали тракторчилар экипажи аниқ белгиланмаган. Кимлар қайси сменада ишлаши нома'лум. Экиш даврида тракторларни ёқилғи блан узлуксиз та'минлаб туриш тадбирлари кўрилмаётир. Ҳалигача керакли бочка ва цистерналар тайёрлаб қўйилмаган.

МТС механизаторлари ўртасида социалистик мусобақа шартномалари тузилмаган. Каганович номли колхозда ишловчи 11-нчи трактор бригадасининг С — 80 тракторининг ҳайдовчиси А. Мусаевдан «Қанақа мажбурият олгансиз» деб сўраган эдик. У бўлса:

— Ҳали бизда унақа гап йўқ, — деб жавоб берди.

МТС бошланғич партия ташкилоти механизаторлар орасида оммавий-сиёсий ишларни йўлга қўйиш, ишни тўғри ташкил қилиш ва уюштиришга бошчилик қилмаётир. Айниқса райкомнинг шу МТС зонаси бўйича секретари ўртоқ Султонов экиш қизғин тус олаётган шу кунларда ғоят беғам бўлиб юрибди.

Василевский номли колхозда кўкламга тайёргарлик ишлари жуда суст давом этмоқда. Арик-зовурларни қазиш, маҳаллий ўғит чиқариш жуда ёмон аҳволда. Бу колхозда энди 35 процент миқдорида арикзовур қазилган. Маҳаллий ўғит чиқариш ҳам бундан яхши эмас. Далада меҳнатнинг тўғри ташкил этилишига колхоз раиси Абдуллаев ҳам, партия ташкилотининг секретари Эргашев ҳам, бош бухгалтери Қодиров ҳам мутлақо э'тибор бермай қўйганлар. 3 ойдан бери колхозчиларнинг ишлаган меҳнатлари тўла ҳисобга олинмаган. Натижада колхозда меҳнат интизоми бўшашиб кетган. Ҳозиргача бу колхозда бригада ерлари аниқлаб берилмаган. Бригадаларга керакли ишчи кучлари бириктилмаган. Колхоз ҳосилот советининг раиси ўртоқ Қосимов нима иш бўлаётганини ҳам билмайди. Бу колхозда беда экиш, тут кўчатлари ўтқазиш плани сра кечириб бўлмаслик даражада чўзиб юборилган. Пландаги 61 гектар ернинг бир гектарига ҳам беда экилмаган.

Колхоз даласида 4 та сеялка турипти. Ҳалигача булар синаб кўрилмаган. Улардан биттасининг ғалтаги қўйилган бўлса ҳам қолганларида ғалтак йўқ. Колхоз бошланғич партия ташкилотининг секретари Эргашев колхозчилар ўртасида, бригадалараро социалистик мусобақани қизитиб юбориш учун ҳечқандай иш олиб бормаётир. Болали хотинларнинг далада бемалол ишлашлари учун шароит яратиб берилмаган. Ҳозиргача болалар боқчаси ташкил қилинмаган. Болалар боқчасининг биноси турар жойга айлантириб қўйилган.

Юқорида қайд этилган камчиликларни Ленин номли, Охунбобоев номли колхозларда ҳам учратдик.

Ленин номли колхознинг пахта ерлари ҳали тўла ҳайдалмаган. Ҳалигача кўпгина колхозчилар дала ишларига тўла жалб этилмаган.

БЕШ ТОВУҚДАН БИТТА ТУХУМ

Василевский номли, Ленин номли, Охунбобоев номли колхозларда чорвачилик ишларининг аҳволи ҳам яхши эмас. Агар сиз Охунбобоев номли колхоз раиси Салометов блан суҳбатлашиб қолсангиз, у 17 сигир қўлда боқилаётганлигини айтади. Лекин моллар боқилаётган жойга бориб бутунлай бошқа манзарани кўрдик. Молхона ўйдимчуқур, молларга хашак солиш учун охир ҳам қилинмаган. Сигирлардан соғилаётган сут тўғри ҳисобга олинмаётир.

Бу колхозда товуқчиликни ривожлантиришга турли баҳоналар блан ҳалигача э'тибор берилмаётир. Ҳозир колхозда битта ҳам товуқ йўқ. Василевский, Ленин номли колхозларда ҳам товуқларнинг сонини кўпайтириш ва маҳсулдорлигини оширишга ишига кам э'тибор берилмоқда. Василевский номли колхозда 250 товуқ бўлгани ҳолда, шундан кунига 40 — 45 тадан тухум олинмоқда. Колхоз правлениеси 5 та товуқдан 1 та тухум олинаётганлигига э'тибор бермаётир.

Ленин номли колхозда сигир соғувчилар ўртасида меҳнат бирмунча дуруст уюштирилган бўлса ҳам, сигирларнинг зотини яхшилаш, уларнинг маҳсулдорлигини ошириш юзасидан ҳали ҳечқандай иш қилинмаган. Қўлда боқилаётган сигирларни ем-хашак блан та'минлаш қониқарсиз аҳволда. Айниқса Охунбобоев номли колхозда «қўлда боқилаяпти» деган сигирлар далада ўтлаб юрибди. Бу колхозларда чорвачиликни ривожлантиришга шу куннинг талабига мувофиқ даражада э'тибор берилмаётир.

Мирзачўлнинг «олтин» тухуми... Рассом Н. Меламед.

ФОЙДАЛАНИЛМАЁТГАН ИМКОНИЯТЛАР

Мирзачўл районининг кенг пахтазор ерларини кўриб, кишининг ҳаваси келади. Қулай ер шароитига, мўл-кўл сувга, етарли миқдорда қишлоқ хўжалик машиналарига эга бўлган бу райондаги ҳалиги 3 колхозда бўлган кичи сра қаноатланолмайди. Бу колхозларда арик-зовурларнинг ҳалигача қазиб қўйилмаганлиги, ҳашаротларга қарши кураш бошланмаганлиги, Охунбобоев номли, Василевский номли колхозларда маҳаллий ўғит чиқариш иши жуда суст олиб борилаётганлиги ана шу имкониятлардан қониқарсиз фойдаланилаётганлигини кўрсатиб турибди. МТС раҳбарларининг механизмларни тўла тайёрлаб қўймаганларига, тракторчилар ўртасида социалистик мусобақани қизитиб юбормаганларига, тракторлар экипажи составини тузиб қўймаганларига, ишни ҳалигача ташкилий жиҳатдан уюштириб олмаганларига киши ҳайрон қолади.

Биз бу аҳволга қаттиқ э'тироз билдирамиз. Биз, Андижон область ўзаро текшириш бригадасининг бир группа а'золари бу колхозлардаги камчиликларнинг тезликда бартараф қилинишини талаб этамиз. Шундагина район пахтакорлари ва механизаторлари чигит экишни муваффақиятли ўтказаоладилар.

М. НАЗАРОВ — Андижон район партия комитетининг секретари,

Ф. ИСХОҚОВ — Олтинкўл районидаги «Қизил аскар» колхозининг агрономи,

И. МИРЗАЕВ — Андижон районидаги «XIX партс'езд» колхоз партия ташкилотининг секретари,

Т. ХИВАН — Ворошилов районидаги МТСнинг агрономи,

Б. ХАЛИЛОВ — «Тошкент ҳақиқати»нинг мухбири.

Кўклам экиш кампанияси уюшқоқлик блан ўтказилаётир

«Қизил Октябрь» колхози Верхне-волинск районида йирик ва мўл ҳосил етиштирувчи колхозлардан биридир. Колхоз а'золари ўтган йили фидокорона меҳнат қилиб, 1200 гектар пахта майдонининг ҳар гектаридан 30 центнердан ҳосил топширган эдилар. Улар бу йил 50 гектар янги ер очиб, пахта майдонларини 1250 гектарга етказдилар. Нури Муродов, Кўчқор Маҳкамбоев ўртоқлар бошлиқ бригада а'золари ўтган йили гектаридан 30—33 центнердан ҳосил етиштириб, бошқа бригадаларга намуна бўлдилар. Бу бригадаларнинг а'золари бу йил чигитни янги, прогрессив метод асосида 45Х45, 60Х60, 60Х45 схемасида экадилар. Улар ҳар гектаридан 30—35 ўрнига 40—45 центнердан ҳосил етиштириш учун социалистик мусобақани қизитиб юбордилар.

Ҳозир механизаторлар кунига 7 — 8 гектар ерга чигит экиб, яхши натижага эришмоқдалар.

Шунингдек, райондаги «Победа» колхозининг а'золари ҳам чигит экиш кампаниясини уюшқоқлик блан ўтказиш учун дала ишларини қизитиб юбордилар.

М. АГАЛИЕВ,
Қ. ҚУРБОНБОЕВ.

Илғор бригада экишга тайёр

Бекобод районидаги Маленков номли колхознинг пахтакорлари далаларда намни сақлаш ва ерни чигит экишга сифатли тайёрлаш учун ғайрат блан меҳнат қилмоқдалар. Чигит экиладиган майдонни бороналаш, молалаш ишлари тугалланай деб қолди. Беда экиладиган майдонлар сифатли ишланиб, беда сепилди.

Ўртоқ Ортиқбой Нурбеков бошлиқ бригада а'золари ўтган йили пахта тайёрлаш планини ошириб бажардилар. Бу йил эса бригада янги агротехника блан чигит экишга тайёрланмоқда. Бригаданинг ҳамма экин жойлари ҳайдалиб, тахт қилиб қўйилди.

Бу йил бригада а'золари далага маҳаллий ўғит чиқаришга алоҳида э'тибор бердилар. Аравакаш Эргаш Норбоев маҳаллий ўғит тайёрлашда кунига 1,5—2 норма бажаради. Чигитни янги агротехника блан экиладиган майдонларга кўпроқ маҳаллий ўғит тўкилди ва минерал ўғитлар солинди. Маленков номли колхоз пахтакорлари чигитни яхши ишланган ерга экиб, табиий намда тўла ундириб олиш тадбирларини кўрмоқдалар.

Ҳ. ОТАҚУЛОВ.

Мўл ҳосил етиштириш учун

Чиноз районидаги Хрушчев номли колхознинг Саттор Абдужабборов бошлиқ комсомол-ёшлар бригадасида чигит экишга пухта тайёргарлик кўриб қўйилди. Бригадага қарашли барча қишлоқ хўжалик асбоблари тўла ремонтдан чиқарилди. 45 гектар пахта майдонининг ҳаммаси текисланди. 120 тонна маҳаллий ўғит тўпланди ва чиритиш учун кўмиб қўйилди.

Ҳозир бригадада ерларни бороналаш қизғин суратда бормоқда. Тракторчилардан Ғаффор Мамадалиев ва Исоқ Болтабоевлар ерларни бороналашда кундалик топшириқларни деярли ошириб бажараётирлар. Бригада а'золари бу йил 60Х45 схемаси блан чигит экиб, ҳар гектаридан 40 центнердан пахта ҳосили етиштириш учун курашмоқдалар.

С. МЎМИНОВ.

АГРОНОМ МАСЛАҲАТИ

Чигитни гоммозга қарши дорилаш

Гоммоз ғўзанинг кўп тарқалган ва жуда зарарли касаллигидир. Бу касаллик бактериялар орқали тарқалади. Гоммоз бактериялари юққан чигит ғўзанинг бу касаллик блан зарарланишига сабаб бўлади. Гоммоз блан ғўзанинг уруғ палласи, барги, мева банди, пояси, ён шохлари, кўсаклари оғрийди. Натижада касалланган барглар қораяди, қурийди. Поялар ингичкалашиб эгри-бугри бўлиб қолади, касаллик зўрлаганида синиб кетади. Касал теккан кўсаклар очилмайди, пахта толаси ёпишиб кетади. Чигит пуч бўлиб қолади. Қисқаси, ғоммоз касаллиги пахта ҳосили ва сифатининг пасайиб кетишига сабаб бўлади.

Ғўзанинг бу хавфли касаллигига қарши курашиш чигитни дорилашдан бошлаш керак. Бунинг учун уруғлик чигит хўл усулда формалин блан ёки гранозан НИУИФ —2 блан қуруқ, усулда дориланади. Ҳозир чигит гранозан блан марказлаштирилган тартибда пахта тозалаш заводларида дориланади. Янгийўл, Чиноз, Мирзачўл, Алимкент, Далварзин, Тўйтепа, Тошкент пахта заводларида ташкил этилган махсус цехларда чигит тозаланади. Чигитнинг заводларда гоммозга қарши дориланиши натижасида колхоз ва совхозларга бу мураккаб ишга сарф қилинадиган меҳнат тежаб қолинмоқда, асосий кучни дала ишларига сафарбар этиш имконияти туғилмоқда.

Гоммоз касаллигига қарши дориланган чигитлар экиш олдидан намланади. Бунда бир тонна чигитни намлаш учун уч марта бўлиб-бўлиб сепиш йўли блан 500—600 литр сув сарфланади. Бунда чигит цементланган майдончага ёки брезент, бордон ва шу сингари тўшамаларга ёйилади ва тесписларни катта лейкада 100—150 литр сув сепиб хўлланади, шу блан бир вақтда ёғоч курак блан аралаштириб турилади. Шундан кейин чигит тўпланади ва устига брезент ёки шолча ёпилиб,2—3 соат димлаб қўйилади. Орадан белгиланган вақт ўтгач чигит яна ёйилиб, иккинчи марта намланади. Бу чигитга 200 литр сув сепилади. Сўнгра чигит тағин тўпланиб яна 2—3 соат димланади. Ниҳоят чигит очилиб яна ёйилиб, 200—250 литр сув блан учинчи марта намланади. Бу гал чигит йиғилиб олинади-да 6—8 соат димланади. Чигит намланабошлаганидан кейин 36 соат давомида албатта экилиши керак. Намланиб уюмланган чигит тез унабошлайди, агар 36 соатдан ортиқ тўпланиб қолган бўлса қизиб кетиб, унучанлигини камайтириши мумкин.

Гранозан гоммоз касаллигига қарши зўр та'сир қиладиган восита бўлиши блан бирга, ғўзанинг илдиз чириши касаллигининг олдини олишга ҳам анча ёрдам беради. Шунинг учун гранозан блан дориланган чигитни ғўзанинг илдиз касаллигига қарши сульфат аммония блан дорилаш талаб этилмайди.

Гранозан блан дориланган чигитни экиш олдидан ховузчаларда ёки оқарсувда ивитиш ҳам лозим бўлмайди. Чунки чигит шу ҳилда ивитилса унга юқтирилган гранозан ювилиб кетади, унинг гоммозга қарши та'сири камаяди.

Кўпгина колхозларда заводларда дориланмаган улуғлик чигит ҳам бўлади. Бу чигитлар экиш олдидан гоммозга қарши формалин эритмаси блан дориланиши керак. Бунда чигит бочка ёки яшикларда дориланади. Чигит формалин эритмаси блан дорилангандан кейин брезент, қоп ўралиб 3 соат димланади. Димлашда ҳосил бўлган формалин буғи гоммоз бактерияларини қириб юборади. Чигитни формалин эритмаси блан дорилашда сиғими 1 тонналиги яшиклардан фойдаланиш мумкин. Бу ҳолда дорилашдан кейин яшик остидаги тешикдан формалин эритмаси сиздириб олинади, чигит яшикнинг ўзида димланади.

Формалин эритмаси блан дориланган чигит илдиз чириш касаллигига қарши бевосита экиш олдидан сульфат аммония блан ҳам дориланади. Бунда 1 тонна чигитга 50 килограмм миқдорида сульфат аммония ишлатилади.

Чигитни гоммозга қарши формалин эритмаси блан дорилашда шу соҳадаги барча қоидаларга қаттиқ риоя қилиш керак. Ўртасарой районидаги Ленин номли колхозда формалин блан дориланган чигит брезент блан эмас балки бордон блан ўраб димланган. Бунинг натижасида формалин ҳавога учиб кетиб гоммоз бактериялари ўлмай қолган, экилган чигит униб чиққандан кейин ғўза гоммоз касаллиги блан оғриган. Унинг барг, шох ва гул ёнликаларида гоммоз касаллиги авж олган.

Чигит экиш даври бошланди. Колхоз ва совхозлар чигитни экишга тайёрлаш ишларини қизитишлари — гоммозга қарши заводларда дориланган чигитларни намлаш, дориланмаган чигитларни формалин эритмаси блан ҳамда чигитларни намлаш ва сульфат аммонияси блан илдиз чириши касаллигига қарши дорилаш ишларига тўла тайёргарлик кўришлари зарур. Бунинг учун колхозларда дорилаш пунктлари ташкил қилиниши ва улар асбоб-ускуналар блан та'минланиши керак.

Чигитни ўз вақтида тўғри усулда дорилаб, ғўзани касалликдан сақлаб қолиш пахтадан мўл ҳосил етиштиришда ҳал қилучи аҳамиятга эгадир.

С. БОНДАРЕНКО.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

„Колхоз кўкламга тайёр эмас“

Газетамизнинг 4 март сонида шу сарлавҳа блан чиққан мақолада Янгийўл районидаги Хрушчев номли колхознинг кўкламга бўш тайёргарлик кўраётгани танқид қилинган эди.

Узбекистон КП Янгийўл район комитетидан редакциямизга хабар қилинишича мақола Хрушчев номли колхоз бошланғич партия ташкилотининг очиқ партия йиғилишида муҳокама қилинган. Партия йиғилиши газетанинг танқидини тўғри деб топиб, унда келтирилган камчиликларни тезда бартараф қилиш тадбирларини белгилаган.

ЮЗ РУПИЯ

Кришан ЧАНДАР.

Кришан Чандар — прогрессив ҳинд ёзувчиси. Унинг «Юз рупия» ҳикоясида меҳнаткаш, оддий ҳинд кишиларининг келажак ҳақидаги орзу-ўйлари тасвирланган.

Мен бир коммерсант бойнинг ишини қилиб, хизмат учун ундан юз рупия оладиган бўлдим. Унинг идорасига пулга борсам:

— Ўнолтинчида келгин, — деди.

Ўнолтинчида бордим. Бу сафар идорада коммерсантнинг ўзи йўқ экан. Бошида тақир сочи йўқ, оғзидан қингир-қийшиқ тишлари чиқиб турган коммерсантнинг кекса бошқарувчиси ўз ёрдамчисини негадир койиётган экан. Мирзага мурожаат қилсам, у менга:

— Юз рупиялик иш қилипсан — юз рупиянгни оласан. Лекин бугун хўжайин йўқ. Марҳамат қилиб эртага кел, — деди.

— Эртага ҳам келмаса-чи? — деб сўрадим мен.

— Унда ўзим тўғрилайман. Ташвиш тортма. Пулингни оласан.

Идорадан чиқиб, икки пайсага бир боғлам кўк зиравор — бетель ўсимлиги барги олдим ва уни чайнай бошладим. Мен яна кала-канди, ёки тозаланган бетель ёки солол илдизчали бетель, қизил зиравор ёки ҳатто бетельнинг хом ёнғоқли бенарес барги, кардамон ва ажойиб тамаки олишим ҳам мумкин эди, албатта. Броқ, мен кўп туриб қолган бетельнинг бир боғлам кўк баргини олиб чайнайбошладим, чунки жуда оч қолган эдим, ёнимда ҳам бор-йўғи бирярим-икки анна пулим бор эди. Олган бетелим жуда қаттиқ экан, уни узоқ чайнаб юрдим.

Кейин трамвай билетига бир анна тўладим. Трамвайга ўтираётиб коммерсантбойнинг идораси жойлашган бино томонга қараб тупурдим.

Эртасига идорага келсам, яна коммерсант йўқ, бошқарувчи эса:

— Бугун хўжайин йўқ. Бунинг устига счётинг ҳам унчалик тўғри тузилган эмас экан, — деди.

Жуда жаҳлим чиқиб кетди. Бошқарувчининг ўзи аллақачон ҳаммасини ўн марта текшириб, ҳисоблаб чиққан эди, энди бўлса бирдан қаердандир ноаниқлик ҳам топди. Броқ, мен унга қаттиқ э'тироз билдирмадим, чунки у мен блан мулойим, тил'ёғламалик блан гаплашар эди. Шунингдек мен ҳам мулойимлик блан:

— Счёт тўғри тузилган эди-ку, — дедим.

Мен кўк шимимнинг чўнтагидан увадаси чиққан бир варақ қоғозни чиқардим-да, бошқарувчи блан иккаламиз энди ўнбиринчи марта ҳамма нарсани қайтадан ҳисоблашга киришдик. Пардоз беришга бунча пайса, лак учун бунча пайса, хизмат ҳақига бунча пайса, жилвир қоғоз блан лак счёти менинг ҳузуримда тузилган эди. Хизмат ҳақи тўғрисида биз бошда келишиб олган эдик. Коммерсантнинг идорасидаги асбоб-ускуналарни лаклаб, мен тузатган эдим, ҳозир улар худди янгидек ялтираб турар эди.

— Ҳа, ҳаммаси тўғри. Бўпти, эртага кел, — деди бошқарувчи ҳисоб-китобни тамомлаб.

— Эртага албатта бўладими, — дедим мен та'кидлаб, бироз овозимни баландлатиб.

— Ҳа, ҳа, эртага албатта бўлади, — деди бошқарувчи, ялтироқ бошини қимирлатиб.

Идорадан чиқиб, ҳатто икки пайсага ҳам бетель барги олмадим, трамвайга ҳам тушмадим, пиёда Фирўзшох Мехтароуддан Сайип-роудга қараб йўл олдим. Эртаси куни яна идорага келдим.

Бу сафар на хўжайин бор, на бошқарувчи бор эди. Бошқарувчининг ёрдамчиси, кўзи хира бир одам столда бир стакан чойга термулиб, ўйланиб ўтирар эди. Унинг башараси жуда қизиқ: пешонаси оқиш, юзлари сариқ, иякларп эса кўкиш эди. Унинг юзига худди тери ўрнига бир парча ифлос, сариқ қоғоз қоплаб қўйгандек эди. Мен унга тикилиб қарайбошладим.

Хуллас бошқарувчининг ёрдамчиси пиёладан кўзини узиб, менга қаради-да, қўли блан ўтиришга жой кўрсатди.

— Хўжайин қани? — дедим мен.

— У бошқа идорага кетган.

— Бошқарувчи-чи?

— Бошқарувчи учинчи бир идорага кетган.

— Улар мени нега бундай сарсон қилиб юришипти? — дедим тутоқиб.

— Ўтириб туринг. Бошқарувчи ҳадемай келиб қолади, — деди ёрдамчи секин, чой ичар экан.

Мен стулда ўн яримдан то чораккам иккигача ўтирдим.

Аввал шундай машаққат ва ҳавас блан силлиқлаб, ялтиратиб чиққан мебельларимдаги ҳамма лакларни ойнанинг синиғини олиб кўчириб чиқсаммикин, деб ўйладим. Кейин бошқарувчининг ёрдамчисини икки қўлим блан бўғиб олиб, унинг худди ясагандек башарасидан бир парча сариқ терисини шилиб олгим келди. Сўнгра калламга бошқарувчини ўлдираман, деган фикр келди. Хўжайиннинг ўзини жазолаш тўғрисида айниқса узоқ вақт бош қотирдим. Ахири, коммерсантни шундай қилайки, жасади қийма-қийма бўлиб, эти бошқа, сўнгаги бошқа бўлиб кетсин, деган қарорга келиб ўтирувдим ҳамки, шу топда бошқарувчи келиб қолди.

— Масала ҳал, — деди у тиржайиб.— Юз рупияга чек ёзиб қўйганмиз...

— Ҳозир соат чораккам икки бўлиб қолди, соат иккида эса банк ёпилади. Бу ердан банкгача икки миль, эртага эса банк берк бўлади, индинга якшанба, — дедим мен бўшашиб.

— Ҳа, шундоқ, — деди бошқарувчи гапимни ма'қуллаб, хурсанд бўлиб қўлларини бир-бирига ишқалар экан.

— Қани чекни буёққа узатинг!—дедим мен бақириб, тутоқиб кетганимдан.

Чек қўлимга теккунча орадан яна беш минут ўтди. Броқ, фамилиям нотўғри ёзилган экан: Муҳаммад Шафи дейиш ўрнига Муҳаммад Рофи ёзилипти.

— Бақирма! — деди бошқарувчи—Хато бўпти. Мен Муҳаммад Шафи деб ёзган эдим, Муҳҳаммад Рофи бўлиб қолипти. — —Нима қипти, шунга шунчами! Душанба куни келгин, янги чек оласан.

—Бу чек — номи кўрсатилмаган чек-ку, — дедим мен.—Шунинг учун бу хатонинг ҳечқандай аҳамияти йўқ. Мендан тилхат олинг-да, чекни буёққа беринг. Душанба куни яна олдингизга келиб нима қиламан? Энди бошқа жойда ишлайман.

—Майли... Олақол... — истар-истамас рози бўлди бошқарувчи. Идорадан тезда чиқиб кетдим. Соат тўққиз минут кам икки эди. Тез вақт ичида банкка пиёда етиб боришнинг ҳеч иложи йўқ эди. Қўлимда юз рупиялик чекни ушлаб олган эдим, броқ бу бир парча қоғозни нақд юз рупияга алмаштириш учун банкка албатта кундуз соат иккигача етиб олиш шарт эди. Бунинг учун фақат бир йўл бор эди.

—Ҳой, такси! — деб чақирдим.

Олдимга машина ғизиллаб келди. Унинг корпуси қора, усти эса сариқ эди. Шоферга: «Кальба Деви-роуднинг муюлишигача, марҳамат, тезроқ ҳайда!»—дедим.

Кальба Деви-роудга етиб келганимизда соат икки минути кам икки эди. Банк бу кўчада эмас экан. Бирқанча дўкондорлардан сўрадим, лекин топаолмадим.

Ҳозир Кореяда уруш бораётган вақт, моллар нархи ошиб кетган, шунинг учун мендек бир ғариб мебель пардозловчининг зўрга топган юз рупияси ҳечкимни қизиқтирмади. Ҳафсалам пир бўлиб, панжоб секхларининг музика асбоблари тайёрлайдиган устахонасига учрашдим.

— Келинг, келинг, марҳамат! Сизга қанақа асбоб керак? — деди устахона эгаси, арралаётган тахтасини қўйиб, мени ёқимли жилмайиб қарши олар экан.

— Сардор-жи, менга асбоб эмас, коммерция банкининг адреси керак эди.

— О, афандим! — деди у. — У банк нариги кўчада, Сатти Бозорнинг ҳу анави томонида, кумуш гумбазли қадимий қасрнинг олдида.

Ҳатто унга раҳмат ҳам демай, тезда устахонадан чиқдимда, таксига қараб югурдим. Мен банкка кирган вақтимда соат иккидан тўрт минут ўтган эди. Чекни клеркка тутдим. Унга қолса чекни қабул қилмас эди, албатта. У чекни олиб ўқиб кўриш ўрнига, менинг башарамга назар ташлади. У мендан қоғозни индамасдан олди-да, орқасига нима ёзилганини кўриб: «Қўл қўйинг!» — деди.

Номим Муҳаммад Шафи эди, броқ мен: «Муҳаммад Рофи» деб қўл қўйдим. Бу Муҳаммад Рофи деган қанақа одам, қаерли, қачон туғилган, ким ўзи, ота-онаси ким— буларнинг ҳечқайсисини мен билмайман...

Пулни олиб, чиқиб кетдим. Такси шоферига икки рупия-ю икки анна беришим керак эди. Машина кичкина эди, шунинг учун ҳақи оз эди. Агар такси катта бўлганда эди, счётчиги беш-етти рупия кўрсатган бўлар эди. Шофер блан ҳисоб-китоб қилиб енгил нафас олдим. Шу маҳал кимдир елкамга қаттиқ уриб:

— Эҳ-е, ошна, бугун таксига тушиб қолипсанми? — деди.

Орқамга ўгирилиб қарасам, Исҳоқ деган ўртоғим. Исҳоқ — жуда кўнгли очиқ йигит. У Абдураҳмон кўчасидаги бир дўкондорнинг кичкина, тор уйчасини ижарага олиб турар эди. Исҳоқ ҳам мендек эски мебельларни лаклаб, ямаб, асли ҳолига келтириб юрар эди. Унинг севгилиси бозор олдидаги меҳмонхонада, Муҳаммад Али ва Крауфорд Маркет кўчасининг муюлишида турар эди. Мен уни бирнеча марта кўрганман. Жуда чиройли аёл. Катта-катта коммерсантлар бориб туради. Аввал Исҳоқ ана шу аёлнинг шофери бўлиб ишлар эди, броқ, бу иш унинг кўнглига ёқмай, касбини ўзгартирган эди. Исҳоқ у аёлга жуда ёқар эди, шунингдек Исҳоқ ҳам уни жуда яхши кўрар эди. Броқ, у аёл Исҳоқни ўзининг ба'зи ишларига аралаштирмоқчи бўлиб юрар эди, Исҳоқ эса аксинча, уни ўз ишига аралаштирмоқчи бўлар эди. Ана шу масалада уларнинг иккаласи ўртасида доим жанжал чиқиб турар эди. Уларнинг ҳатто бир-бирлари блан ўн-ўн икки кунлаб кўришмаган кунлари ҳам бўларди, бундай вақтларда Исҳоқни аёлнинг ўзи келиб кўрар эди. Шундай ҳам бўлди. Ба'зида Исҳоқ катта-катта пул ишларди-да, келиб аёлга бериб кетар эди. Бундай пайтларда улар ўртасида жиддий гаплар бўлар эди.

Меҳмонхонада турувчи, шундай бой жазманлари бор бўлган ёшгина, чиройли аёл Исҳоқдек бир кимса пардозчига қулоқ солар эди, дейсизми? Мен сизга айтсам, буерда кишини ўйлатиб қўядиган томони бор эди.

Мен Исҳоққа, қорним оч, юр ошхонага кирайлик, деб таклиф этдим.

— Майли кирайлик, — деб рози бўлди.

Ошхонадан чиққанимиздан кейин Исҳоқ мендан ўн рупия қарз олиб, ўз ишига қараб кетди.

Менга Исҳоқ жуда ёқади. Унинг қўлига пул тушиб қолса, ҳечкимдан аямай, ҳаммани зиёфат қилади. Агар унинг пули бўлмаса мендан бошқа ҳечкимдан қарз сўрамайди. Очдан ўлса ўладики, аммо ҳечкимдан қарз олмайди. Дун'ёда ўзингдан бошқа ҳечкимдан қарзга пул олмаган ўртоқни яна қаердан топса бўлади? Мен бу дўстлигимиз блан жуда фахрланаман ва Исҳоқ блан учрашиб қолган вақтимда ўзимда йўқ даражада қувониб кетаман. Ўзимни, кўнглимда заррача ғам-алам йўқдай, бутун оламнинг ўйин-кулгиси, дун'ёдаги ҳамма бозорларнинг шовқин-сурони мен учун бўлаётгандек ҳис этаман. Ахир ба'зибир одамларда шундай холат бўлади-ку...

Ҳозир ҳам, Исҳоқ блан учрашганимдан кейин ҳам кўнглим кўтарилиб, жуда қувониб кетдим. Бозордан икки дона олма сотволиб едим, тиланчига икки анна ҳад'я қилдим. Дар'ё бўйигача пиёда бордим. Ёнимда пулим бўлгани учун, уйга кетишга шошилмас эдим. Дар'ё бўйидан айланиб, Харнби-роудга чиқиб олдим.

Менга Харнби-роуддаги магазинлар, айниқса, ойнавитриналарини ранг-баранг чироқлар безаб турган магазинлар жуда ёқади. Баланд, одам бўйи блан баравар келадиган тиниқ ойналарга қанақа чиройли нарсалар қўйилмаган, дейсиз! Ажойиб галстуклар, носкилар, чулкилар, ҳархил кийим-бошлар, шарфлар, пойафзаллар, — ҳамма нарса бор. Ҳар ҳафта сайин бу ажойиб нарсалар янгисига алмаштирилиб, витриналарга бошқа тартиб блан жойлаштирилади. Одатим бўйича мен, ҳар куни кечқурун уйга қайтишдан олдин, Харнби-роуддаги витриналар олдида анча-анча вақт туриб тамоша қиламан. Бу менга болалигимда янги ўйинчоқ олганимда севинганимдек қувонч бахш этади.

Чўнтагимга қўлимни солиб, янги, шарақлаган банкнотни ушлаб кўрдимда, «Еван ва Фрезер» магазини витринаси олдига бордим. Шундай чиройли кўйлак кўрдимки, асти қўяверинг! У кўк, қизил йўлли бодом ранг кўйлак эди. Мен ўзимнинг ёқаси йиртилган кўйлагимни қўлим блан ушлаб кўриб, хафа бўлиб кетдим. Қизиқ, агар бу ажойиб кўйлакни кийсам, қанақа бўлиб кетарканман? Мен ўзимни баланд ойна олдида тургандек ҳис этдим. Оҳ, жуда ажойиб кўринар экан-да! Кўйлакнинг баҳоси атиги ўттиз рупия турар эди, менинг ёнимда эса бундан уч марта кўп пул бор эди. Мен уни олишим мумкин эди, лекин яна бошқа нарсаларни кўриш учун яна нарироқ юрдим.

(ОХИРИ ТЎРТИНЧИ БЕТДА)

ПОЛЬШАДА ТЎҚИМАЧИЛИК МАШИНАСОЗЛИГИНИНГ МУВАФФАҚИЯТЛАРИ

ВАРШАВА, 25 март. (ТАСС). Халқ Польшасида тўқимачилик машинасозлиги муваффақиятли суратда ривожланмоқда. Польшада буржуазия ҳукмронлик қилган даврда тўқимачилик машинасозлиги тамомила четэл капиталига боғлиқ эди.

Тўқимачилик машиналари ишлаб чиқарадиган заводлар 1947 — 1949 йилларда тикланди ва кейинчалик кенгайтирилди. Шу давр ичида тўқимачилик машинасозлигининг 3 янги корхонаси ишга туширилди.

Олти йиллик план (1950 — 1955 йиллар плани) амалга оширилабошлаши блан машинасозликнинг бу тармоғи янада ривожланди. 1953 йилда тўқимачилик машиналари урушдан аввалги даврдагига нисбатан, 2,5 баравар кўпроқ ва 1949 йилдагига нисбатан эса 82 процент кўпроқ ишлаб чиқарилди.

Сун'ий тола тайёрлаш учун керакли машиналарни, автоматик тўқув машиналарини ишлаб чиқариш биринчи марта ўзлаштирилди.

5 минг урчуқли йигирув цехи комплект ускуналарнинг ишлаб чиқарилиши тўқимачилик машинасозлигининг катта муваффақиятидир. Польша заводларида ип-газлама тайёрлайдиган автоматик тўқув станокларининг конструкциялари тузилди ва бу станоклар такомиллаштирилди. Ҳарбир ишчи 32 тўқув станогига хизмат қилади.

Польшанинг четэлларга чиқараётган маҳсулотлари орасида тўқимачилик машиналари муҳим ўрин олмоқда.

Албаниянинг қишлоқ хўжалиги механизациялаштирилмоқда

ТИРАНА, 25 март. (ТАСС). Яқинда Корча ва Гьирокастра областьларида янги машина-трактор станциялари ташкил қилинди. Эндиликда мамлакатда 16 машина-трактор станцияси бор.

Бу йил деҳқончилик ишлабчиқариш кооперативларида ҳамма қишлоқ хўжалик ишларининг 66 проценти, давлат қишлоқ хўжаликларида 90 проценти механизациялаштирилади.

Машина-трактор станцияларининг якка хўжаликларга бераётган ёрдами анча кўпайди. Ўтган йили МТСлар воситаси блан якка деҳқон хўжаликларида 1950 йилдаги 13 минг гектар ўрнига 51 минг гектар ер ишлаб берилди.

СУРИЯ БОШ МИНИСТРИНИНГ БАЁНОТИ

БАЙРУТ, 25 март. (ТАСС). Дамашқдан билдиришларига қараганда, кеча бош министр Сабри Асалий Сурия университети студентларининг делегациясини қабул қилган ва бу делегацияга менинг ҳукуматим ташқи сиёсат масалаларида ҳукумат декларациясига қат'ий риоя қилади, деган. Сабри Асалий яна қуйидагиларни айтган: ҳукумат Суриянинг суверенитети ва мустақиллигини сақлашдан астойдил манфаатдордир, бу сиёсат йўлини давом этдиради.

Бош министр Суриянинг Туркияга нисбатан тутаётган позициясига тўхталиб, бу позиция 22 мартда э'лон қилинган расмий ахборотда баён қилинди, деган.

Сурия ҳукумати бу ахборотида Туркия ҳукуматининг позициясига қарши норозилик билдириб, Сурия ҳукумати сурбетларча ишлатилаётган найранг ва таз'йиққа қарамай, Сурия республикасининг мустақиллиги ва хавфсизлигини та'минлашга қаратилган сиёсатни амалга ошириш ниятидадир, деди.

Франциянинг Республика кенгашида музокаралар

ПАРИЖ, 25 март. (ТАСС). Бугун Республика кенгашининг мажлисида социалистлардан Барре ва Шазетт, шунингдек бошқа ба'зи сенаторлар ҳаркандай хийла-найранг ишлатиб, Париж ҳарбий битимларини ма'қуллашни зўр бериб ёқлаб чиқдилар.

Генерал Петининг нутқи ҳаммани қизиқтирди. У ўз нутқида, Ғарбий Германияни қуроллантириш планлари герман милитаризми ҳалок қилган кишиларнинг хотирасини таҳқир этиш планларидир, деди.

Вермахтнинг тикланиши, деди Пети, герман милитаризмини ва пангерманизмни қайтадан вужудга келтириш бўлар эди ва уруш хавфини кучайтирган бўлар эди. Париж битимлари Ғарбий Германиянинг ўз агрессив армиясини тиклаб олишига халақит берадими, ахир? Бу армиядан Ғарбий Германиянинг территориал да'воларини амалга ошириш учун фойдаланажаклар. Париж битимлари бизни зўр бериб қуролланиш ва атом урушига тайёрланиш йўлига туширмайдими, ахир? Бу битимлар СССР ва Англия блан тузган шартномаларимизга хилоф эмасми, ахир? Французларнинг кўпчилиги, деди генерал Пети, бу саволларнинг ҳаммасига жавоб берди ва Республика кенгашидан Париж битимларини рад этишни кутмоқда.

Генерал Пети янги вермахтни вужудга келтириш тарафдорларининг, СССР урушдан кейин ўз қуролли кучларини демобилизация қилмади, деган да'воларини фактлар асосида рад этди. Нотиқ, Ғарбий Европа мамлакатларига Совет Иттифоқининг ҳужум қилиш хавфи йўқ, деб уқтириб ўтди.

Генерал Пети Париж битимлари ҳарбий ва сиёсий нуқтаи назардан Францияга жуда катта зарар етказажагини кўрсатиб, барча француз ватанпарварлари ана шу битимларга тамомила якдиллик блан қарши чиқмоқдалар, деди.

Минбарга чиққан социалист Обер ҳам Париж битимларининг Франция учун ғоят хавфли эканлигини та'кидлади ва бу битимларда мамлакатнинг хавфсизлигини та'минлайдиган ҳечқандай ҳақиқий гарантиялар йўқ эканлигини кўрсатди. Нотиқ ташқи ишлар министри Пинейга мурожаат қилиб бундай деди: «Ана шу битимлар бир парча қоғоз бўлиб қолганидан кейин сиз янги нутқ сўзлашдан бошқа нима иш қилаоласиз?».

Обер сўзини давом эттириб бундай деди: Ғарбий Германиянинг қуроллантирилиши янги урушнинг бошланиш хавфини туғдиради. Ҳолбуки, Париж битимларидан воз кечиш «иттифоқларни йўқотишга олиб бормайди», «иттифоқлар йўқолиб кетади» деган гаплар блан бизни чўчитмоқчи бўладилар. Бизнинг орамизда, деди у, ҳаркандай таҳдидларга қарамай, икки нарсани, я'ни вермахтнинг вужудга келтирилишини, зўр бериб қуролланишни истамаётган кишилар кўп. Биз, Қўшма Штатлар томонидан тарғиб этилаётган «салиб юриши»да қатнашишни хоҳламаймиз.

Обер мен бутун кучимни вермахтнинг қайтадан тикланишига қарши, Франциянинг миллий мустақиллиги учун курашга бағишлайман, деб қасам'ёд қилиб ўз нутқини тамомлади.

Обернинг нутқи шуни кўрсатдики, социалистик партиянинг лидери Ги Моллелнинг барча сенатор-социалистларни Париж ҳарбий битимларини ёқлаб овоз беришга мажбур этиш йўлидаги уринишлари муваффақиятсизликка учраётир.

Танаффусдан кейин, герман милитаризмининг энг ашаддий ҳимоячиларидан бири радикал Лаффаргга сўз берилди. Лаффарг советларга қарши сурбетларча туҳмат қилиш учун парламент минбаридан фойдаланди.

Шундан кейин коммунист Берлиоз сўз олди. У айтдики, Париж битимларини ёқлаб овоз берган ҳарбир киши бу блан ўз халқининг хоҳиш — иродасига қарши чиққан бўлади. «Франция блан Германияни муросага келтириш»га келганда, деди нотиқ, бундай муросага ҳарбий блок доирасида эришиб бўлмайди, балки бундай муроса даставвал, Европада тинчликни та'минлаш йўлида зўр бериб ҳаракат қилишни талаб этади.

Берлиоз СССРнинг ташқи тинчликсеварлик сиёсати тўғрисида гапириб, Совет ҳукумати тинчлик ишини мустаҳкамлашга қаратилган ва француз халқининг орзу-тилакларига тўла жавоб берадиган таклифларни кўп марта илгари сурганлигини эслатиб ўтди.

Агрессив вермахтнинг қайтадан вужудга келтирилиши деду у, Франциянинг миллий манфаатларига хиёнат қилиш бўлар эди ва бизнинг халқимиз бунга ҳечқачон рози бўлмайди.

«Социал республикачи» Дебю-Бридель герман қуролли кучларининг қайтадан вужудга келтирилиши бутун Европа учун хавфли эканлиги тўғрисида гапирди. У, Париж битимлари ратификация қилинишидан олдин Германия масаласи юзасидан буюк давлатлар ўртасида музокара олиб боришга чақирди.

Ташқи ишлар министри Пиней Франция «ўз иттифоқчиларининг иштирокисиз» бундай музокаралар олиб бориш ташаббусини ўз зиммасига ололмайди, деб луқма ташлаган эди, Дебю-Бридель бунга жавобан: «Франция халқаро майдонда мустақил ҳаракат қилаоладиган мамлакат бўлмай қолдими?» деб хитоб қилди.

Бироз танаффусдан кейин Пиней сўз олди. У, Париж битимлари «ҳечқандай шартсиз, тузатишсиз ва сра кечиктирилмай очиқ ва муайян суратда овозга қўйиш йўли блан» ма'қуллансин деб, Республика кенгашидан талаб қилди.

Музокаралар яна кечгача чўзилиб кетди.

АВСТРАЛИЯ ЖАМОАТЧИЛИГИ ТАЙВАНЬНИНГ ХИТОЙ ХАЛҚ РЕСПУБЛИКАСИГА ҚАЙТАРИБ БЕРИЛИШИНИ ТАЛАБ ЭТМОҚДА

ПЕКИН, 25 март. (ТАСС). Синьхуа агентлиги Сиднейда чиқадиган ҳафталик «Трибюн» газетасининг хабарига таяниб қуйидагиларни билдиради: Австралия Миллий университетининг профессори Фицжеральд Сиднейда Австралия-Хитой жамияти томонидан ўтказилган оммавий митингда нутқ сўзлаб бундай деган: «Австралия халқи АҚШнинг Формоза (Тайвань)га нисбатан ўтказаётган ҳозирги сиёсатини қувватламайди» деган

Фицжеральд америкалиларнинг Хитойни агрессия қилишда беҳуда айблаётганликларига тўхталиб, бундай деган: «Ўз территориясини қайтариб олишга ҳаракат қилаётган мамлакатни агрессив мамлакат деб аташ—адолатга, ақли расоликка ва тинчликка хилоф иш қилиш демакдир».

Митингда Австралия ташқи ишлар министрлигининг собиқ секретари доктор Бартон ва электриклар касаба союзи Янги Жанубий Уэльс штат бўлимининг бош секретари Кэмпбелл ҳам нутқ сўзлаб, Тайвань Хитойга қайтариб берилиши керак, деб айтганлар. Кэмпбелл ХХР ҳукумати «Формоза (Тайвань)ни ўз контролига қайтариб беришни талаб қилиш учун ҳамма асосларга эгадир» деган.

Америка сенатори Морзенинг баёноти

НЬЮ-ЙОРК, 25 март. (ТАСС). Юнайтед Пресс агентлиги мухбирининг Вашингтондан билдиришича, Сенатор— демократ Морзе, ҳукумат Осиёда зўр бериб хатарли сиёсатни амалга оширмоқда, бу сиёсат ўзгартирилмаса уруш чиқишга сабаб бўлади, деган. Морзе, Хитой коммунистлари Куэм ва Мацзу оролларига ҳужум қилган тақдирда, халқаро ҳуқуқ Қўшма Штатларнинг ана шу оролларни ҳимоя қилишга йўл бермайди, деган.

Морзе яна бундай деган: Ўзаро мудофаа тўғрисида хитой миллатчилари блан имзоланган шартнома юридик нормаларга биноан ҳечқандай кучга эга эмас.

Туркия-Сурия чегарасида ҳарбий провокациялар

БАЙРУТ, 25 март. (ТАСС). «Ал-Айём» газетаси ишончли манба'ларга таяниб қуйидагиларни билдиради: Туркия патрули Сурия чегарасидан ўтиб, Суриянинг чегара соқчиларини ўққа тутган. Бунга жавобан ўт очилганидан кейин Туркия патрули Туркия территориясига қайтган.

Ма'лум бўлишича, Ғози—Антеб шаҳри районидаги турк қўшинларининг сони кейинги бир ой ичида тўрт баравар кўпайган.

Лондон босмахоналари ходимларининг забастовкаси

ЛОНДОН, 25 март. (ТАСС). Рейтер агентлигининг билдиришича, бугун Лондон босмахоналаридаги электриклар ва механиклардан 600 киши забастовка бошлаган. Ана шу ишчиларни бирлаштирувчи икки касаба союз иш ҳақининг оширилишини талаб этган эди. Шу талабни қўллаб-қувватлаш юзасидан забастовка э'лон қилинган.

Печатниклар ва бир-бирига яқин касбларда ишловчи ишчилар касаба союзлари федерацияси ҳам иш ҳақининг оширилишини талаб этган. Бу федерация полиграфия саноати ходимларининг бошқа 10 касаба союзини бирлаштиради.

Осиё ва Африка мамлакатлари конференциясини ўтказишга ғарб давлатларининг халақит бериш йўлидаги уринишлари тўғрисида Индонезия матбуотининг ёзганлари

ЖАКАРТА, 25 март. (ТАСС). Индонезия матбуоти Осиё ва Африка мамлакатларининг Бандунгда ўтказиладиган конференцияси ишларига ғарб давлатларининг халақит бериш ёки бу конференцияни халқаро вазиятни кескинлаштиришга интилаётган реакцион империалист доиралар истаган йўлдан олиб бориш йўлидаги уринишларига доир хабарларни босиб чиқармоқда. Суматрада чиқадиган «Васпада» газетаси шу муносабат блан ташқи сиёсат масалаларида АҚШнинг фармойишига мувофиқ конференция ишларига бўлган шубҳали манфаатдорлигига ва жумладан, Австралия ҳукуматининг Бандунгга кўп «кузатувчилар» юбориш ниятида эканлигига э'тиборни жалб этади.

«Австралия, — деб ёзади газета, — ғарб давлатларининг мустамлакачилик сиёсатини ма'қулламоқда. Австралия антикоммунистик пакт Анзюсга қўшилгандир. Ҳолбуки, Бандунгда ўтказиладиган конференция Осиёдаги барча мамлакатларнинг тотув яшашлари принципларини ишлаб чиқиши керак.

Газета Осиё ва Африка мамлакатларининг халқаро сиёсат масалаларидаги роли ўсганлигига ва улар мустамлакачилик асоратини узил-кесил тугатишга интилаётганликларига тўхталиб, бундай деб ёзади: «Турли рангдаги халқлар Бандунг конференциясида тарихда биринчи марта ғарб давлатларининг иштирокисиз ўз тақдирларини ўзлари ҳал этадилар. Осиё ва Африка мамлакатларининг конференцияси барча мустамлака халқларига уларнинг бундан буён соғин сигир эмасликларини ва уларнинг ўзлари ўз юртларида хўжайин бўлаолишларини кўрсатади. Ғарб давлатлари, шу жумладан, Австралия ҳам буни унутмасликлари керак эди».

ТОШКЕНТДА

Кечадан бошлаб мактабларимизнинг пионер ва ўқувчилари баҳорги каникулга чиқдилар. Улар баҳор каникулини хушчақчақлик блан ўтказадилар, коллектив бўлиб кино ва театрларга борадилр, ҳайвонот боғи ва музейларга экскурсия қиладилар. **Суратда:** Островский номли пионерлар саройининг бир группа ёш табиатшунослари Свердлов номли концерт залида ташкил этилган болалар ижодий виставкасини тамоша қилмоқдалар.

Э. Погорельченко фотоси.

Ишчи-хизматчилар ўз билим ва малакаларини оширмоқдалар

«Тошкенткабель» заводининг жуда кўп ишчи-хизматчилари ўз билим ва малакаларини тинмай оширмоқдалар.

Тошкентдаги 13-нчи электромеханика техникумида тара цехининг ишчиси Воронцов, токарь Ортиқов, лаборантка Насторова сингари 30 га яқин ишчи ва хизматчи ўқиб, ўз малакасини оширмоқда.

Заводнинг кўпгина ишчи ва хизматчилари кечки ўрта мактабларда, турли кечки ва сиртқи олий ўқув юртларида, техника тўгаракаларида ва курсларда та'лим олмоқдалар.

Комсомоллар кўкаламзорлаштириш ишини оталикка олдилар

Тошкент комсомоллари ва ёшлари қимматли ташаббусни бошладилар. Улар кўкаламзорлаш ишларини оталикка олишга қарор қилдилар. Йигит ва қизлар ишдан ва ўқишдан бўш вақтларида тажрибали агрономлар ва боғбонлар раҳбарлигида скверлар барпо этишда, шаҳар маданият ва истироҳат паркларини обод қилишда, дарахтлар, буталар ва гуллар ўтқазишда қатнашадилар.

Бешёғоч майдонини, Тошсовет номидаги театр атрофидаги территорияни, Сталин номли паркни кўкламзорлашда Сталин районидаги 34-нчи ва 90-нчи мактабларнинг ўқувчилари, мактабгача тарбия педагогика билим юртининг ўқувчилари ишламоқда. Кончилик техникуми ва юридик институтининг студентлари Навоий номидаги кўча бўйларига ва Тошкент область ижроия комитети олдидаги скверга кўчатлар ўтқазмоқдалар. Тошкент шаҳар Октябрь ва Куйбишев районларидаги ўқучи ёшлар дарахт ўтқазиш ишларида актив қатнашмоқдалар.

Республика пойтахтининг корхоналарида, муассасаларида ва ўқув юртларида дарахтларни иҳтиётлик блан сақлаш, уларни парвариш қилиш тўғрисида суҳбатлар ўтказилмоқда. (ЎзТАГ).

Ҳайкалтарош Гриценконинг янги асарлари

Ўзбекистонли ёш ҳайкалтарош Ф. Гриценко ўзининг ажойиб скульптура асарлари блан иттифоқчи республикаларда ташкил қилинган кўпгина бадиий виставкаларда иштирок этиб келмоқда. Гриценко Ўзбекистоннинг кўпгина донгдор кишиларининг эсда қоладиган скульптура портретларини яратди.

Ёш ҳайкалтарош яқинда кекса революционер С. Қосимхўжаевнинг портретини ва «Баҳор» номли композициясини тамомлади. Бу асарлар 1954 йилда ташкил қилинган бадиий виставкада яхши баҳо олган эди.

У, ҳозир В. И. Лениннинг туғилганига 85 йил тўлишига бағишлаб улуғ доҳийнинг ёшлик чоғларини тасвирловчи сюжетли композиция скульптураси устида иш олиб бормоқда.

«Пахтакор» кўнгилли спорт жамиятининг учинчи спартакиадаси

«Пахтакор» кўнгилли спорт жамиятининг учинчи спартакиадасини 1955 йилда ўтказиш тўғрисида қарор қабул қилинган.

Спартакиада республикамиз областьлари, районлари ва колхозларидаги оммавий физкультура ва спорт ишларига кўрик ҳисобланади. У қишлоқларда физкультура ва спорт ишларининг янада кенгайишига ёрдам беради.

Спартакиада тўрт этапда ўтказилади. Биринчи этап қишлоқ физкультура коллективларининг мусобақаси бўлиб, 15 апрельдан 1 июньгача ўтказилади, сўнгра июнь, июль ойларида район ва областьлар спартакиадаси бошланади.

Республика спартакиадаси 21—25 августьда Андижон шаҳрида ўтказилади. Спартакиада программасида енгил атлетика, сузиш, велосипед пойгаси, миллий кураш, волейбол, футбол, штанга, шахмат, ва шашка бўйича мусобақалар бор.

Қишлоқ физкультура коллективлари ўртасида ўтказиладиган мусобақаларда 100 мингдан ортиқ колхозчи-спортчилар қатнашади.

Тошкент областининг бирқанча районларида бўлажак мусобақаларга тайёргарлик ишлари қизгин тус олмоқда. Спорт базалари ремонт қилинаётир, спортнинг ҳархил турлари бўйича инструктор ва судьяларнинг семинарлари ўтказилмоқда, спорт инвентарьлари сотиб олинмоқда.

Республика спартакиадасини ўтказиш учун Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг раиси ўртоқ Ш. Рашидов бошчилигида ташкилот комитети тузилди.

Ёш локомативчилар ғалабаси

Тошкентда ёшлар ўртасида шахсий биринчилик ва команда биринчилиги учун, стол тенниси бўйича ўтказилган мусобақалар тамом бўлди. Бунда 8 та кўнгилли спорт жамиятидан 69 теннисчи қатнашди. Мусобақада «Локомотив» спорт жамиятининг теннисчиси Анатолий Лаптев айниқса яхши натижага эришди. У мусобақа давомида бирон марта ҳам ютқазмади. Лаптев мусобақанинг финал қисмида «Сартак» спорт жамиятининг кучли теннисчиси Лев Рубенштейн блан бўлган учрашувда ҳам ажойиб ғалабага эришди.

«Локоматив» кўнгилли спорт жамиятининг ёш теннисчиларидан Маслова, Мухамедшин, Глазунова ўртоқлар ҳам стол тенниси бўйича шаҳар чемпиони номини олдилар.

ОБ-ҲАВО МА'ЛУМОТИ

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда, бугун Тошкент областида ва Тошкентда ҳавонинг булутланиб туриши, кечга яқин ёмғир ёғиши кутилади. Температура 15 — 20 даража иссиқ бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

Юз рупия

(БОШИ УЧИНЧИ БЕТДА).

Нариги витринага губкалар, сочиқлар, ажойиб совунлар қўйилган эди. Шу нарсаларни кўришинг блан беихтиёр ювингинг келади. Бу нарсалардан олсам бўларди. Ундан нариги витринада эркаклар кечаси киядиган халатлар. Шундай тиниқ, шундай чиройли шоҳи халатларки, булардан биттасини ҳатто мебель пардозловчи кийиб олса ҳам ҳудди миср султонига ўхшаб кўринади. Халатнинг баҳоси етмиш рупия эди. Менинг ёнимдаги пул бундан салгина кўпроқ эди. Мен бу халатни кийиб, учар гиламда ҳудди қаёққадир узоқ томонларга учиб кетаётгандек бўлдим. Ҳаво тиниқ. Ажойиб боғларга кўмилган ер сузиб ўтади, қора—кўк бўлиб кўринган пастлик, қуёшда илондек тўлғаниб оқаётган ингичка кумуш дар'ёга ўхшаб жилоланади... Учар гиламга, пастлан, деб амр қиламан. У дар'ё бўйига тушиб, очилдастурхонга айланади. Унда битта кўза пайдо бўлади, кейин қўл-кўз, бир чиройли башара кўрдим. Кейин... кимдир мени туртади ва бўғиқ овоз блан:

— Юр, юр. Бошқалар ҳам кўрсинда. Ярим соатдан бери бекорга тикилиб турипсан! — деди.

Мени жеркиган кишига илжайиб қарадим. Бу «Еван ва Фрезер» фирмаси кийимидаги хизматчи эди. Секин нари кетдим.

У бечора менинг учар-гиламим ва ёнимда етмишдан зиёдроқ рупиям борлигини билармиди? Мен ҳозир магазинга кириб, ҳалиги халатни олишим мумкин эди, броқ бундай қилишни ўзим хоҳламадим. Харнби-роудда халатдан яхшироқ нарсалар ҳам топилади-ку, ахир. Форма кийган бу қулнинг эса, истаган вақтда адабини бериб қўйиш мумкин.

Фотоаппарат қўйилган витринага бордим. Бу аппаратдан биттасини сотиб олишим ва эски, бузуқ мебельларга, сидқидил ишлов бериб, яна боп-боягидек янги, ярақлатиб қўйган мебельларимнинг ҳаммасининг расмини олиб юришим мумкин эди. Битта фотоаппарат оламан-да, Исҳоқнинг олдига бориб: «Кел бугун сени севгилинг блан бирга суратга олай» — деб айтаман, деб ўйладим. Эҳ, қани энди учар гилам блан битта фотоаппаратли бўлиб қолсам! Ажойиб суратлар олар эдим-а...

Фотоаппарат ёнида сиҳрли фильмоскоп турар эди.

Унга қараб, ажойиб картиналар кўриш мумкин. Эсимда: болалигимда бизнинг маҳаллага бир кампир тез-тез сиҳрли фильмоскоп олиб келиб турарди. Биз унга бир пайсадан бериб суратларни тамоша қилар эдик. Ҳозир витринада фильмоскоп кўриб, севинганимдан юрагим дикиллаб уриб кетди, магазин остонасидан хатлаб ўтиб кетибман.

— Бу фильмоскоп неча пул туради?— деб сўрадим, прилавка олдида турган ёшгина йигитдан.

— Ўттиз етти ярим рупия, — деди.

У йигит ажойиб кўйлак кийиб олган эди. Унинг орқага таралган жингалак сочлари янги пардозланган мебельдек ялтираб турарди. Эндигина мўйлаби сабза урган лабларида киши чекка қўл қўяётган пайтда пайдо бўладигандек мағрур кулги ўйнар эди. У менга қараган эди, броқ, шу заҳоти кўзи менинг кетимдан магазинга кирган бир гўзал қизга тушиб, бутун ҳаёли ўшанда бўлиб тикилиб қолди. Мен блан эса, афтидан, унинг ёрдамчиси бўлса керак, қийпанглаган бир сотучи машғул бўлди. Унинг юзи ифлос эди. Мен юзингиз худди бўяб қўйганга ўхшайдия, деган эдим, у ҳатто кулмади ҳам.

— Анави фильмоскопни кўрсатинг менга, — дедим.

У фильмоскопга ўралган плёнкани жойлаб, менга узатди ва:

— Кнопкасини босиб, дастасини бурасангиз ҳархил янги-янги суратларни кўраверасиз.

Кнопкасини босган эдим, фил миниб кетаётган Тарзанни кўрдим. Кнопкани яна босган эдим, баланд қоядан сакраётган Тарзанни кўрдим... Паст шундай биж-биж тимсоҳ эдики, асти қўяверасиз!..

Яна кнопкани босдим, гуллардан юбка кийган ва ҳамма ёғига гулчамбарак тақиб олган қизлар кишини мафтун қилар даражада ўйин тушаётирлар.

Кнопкани яна босдим — қумлоқ қирғоқда қовоқлари осилиб кетган бир аёл ўтирипти. Олдида бир шиша вино, шаффоф тарелкада мевалар, бисквит ва бошқа мазали таомлар; у аёлнинг бети менга шу қадар яқин эдики, ҳатто шошганимдан кнопкани босиб юбордим — учар гилам ерга тушди.

— Бу жуда ажойиб фильмоскоп экан, мен ёшлигимда кўрган фильмоскопдан минг марта яхши экан. Уни неча пулга сотасиз? — деб сўрадим, қийпанглаган сотучидан.

— Сиҳрли фильмоскоп ўттиз етти ярим рупия туради. Ҳа, бунинг устига ўн рупия турадиган ўн икки дона рангли плёнкасини ҳам олишга тўғри келади. Бундан ташқари солиғи ҳам бор. Умуман ҳаммаси эллик рупияга яқинлашиб қолади, — деди у қовоғидан қор ёғиб.

Чўнтагимга қўлимни солиб, пачка-пачка қилиб таҳлаб қўйилган янги, шарақлаган банкнотларни пайпаслаб кўрдим. Сиз ишонмассиз, лекин бу тўғри гап: шу вақтгача кўнглимдаги яғона орзу, битта сиҳрли фильмоскоп сотиб олиш эди. Броқ, қўлим ҳали пулга етмасданоқ, мени кимдир бир туртгандек ҳис этдим ва кнопкани ҳечқандай босмасданоқ кўз олдимда сонсиз-саноқсиз суратлар пайдо бўлди.

Кўприк олдида йиртиқ кўйлак кийган бир болача йиғлаб ўтирипти. Дарров танидим: ўзимнинг ўғлим. Манави ёпинғичга ўралиб, сочлари тўзғиб чиқиб турган аёл, унинг устидаги бор-йўғи битта чолвори бошқаларникига қараганда анча узун эди. Буни ҳам дарров танидим... Анави остонада бир киши турипти. Унинг юз қараши минут сайин ўзгаради, қаҳр-ғазаби борган сари ортади. У одам менга гоҳ ижара ҳақини талаб қилаётган уй эгаси, гоҳ «Электр компания» ҳақини йиғучи, гоҳ сув блан та'минловчи департамент агенти бўлиб кўринади, гоҳ...

Кейин ўз уйимни кўрдим. Полда, ичида стакан ағдарилиб ётган бир бўш тарелка ётар эди... Чўнтагимдан банкнотларни олиб, қўлимга маҳкам сиқиб ушлаб олдим.

Чиройли сотучи гўзал қизга фотоаппаратни сотди-да, уни остонагача кузатиб қўйиб, прилавкага қайтиб келди. Бу вақт ичида мен магазиндан тез чиқиб кетдим. У башараси бўялган сотучи менинг кир, ёқаси йиртилиб кетган кўйлагимга қараб, кулиб турганини билардим.

Тишимни қайраб, магазинларнинг витриналарига бошқа қарамасдан, тўғри дар'ё бўйига қараб йўл олдим. Мен ўзимни худди биров жуда қаттиқ алдагандек ҳис этардим. Менга юз рупия беришди, икки юзини эса тортиб олишди, пул блан бирга учар гиламим блан сиҳрли фильмоскопимни ҳам тортиб олишди... Ҳарқайси банкнотимга эса: «Бу сенга эмас», — деб ёзиб қўйишди.

Бўшашиб, юролмай қолдим. Пешана тери блан топган ҳарбир қоғоз ўзимга ўз қўлим блан солаётган қайғу-ғам кишани эканлигига иқрор бўлдим. Дар'ё бўйига етиб олиб, бирдан, бугун уйга поездда бормайман, шу ердан то Сайин-роудгача пиёда кетаман деб қарор қилдим.

Ниҳоятда чарчаб, уйга зўрға судралиб кириб борганимда вақт ярим кечадан оққан эди. Хотиним мени кутиб, жуда хавотирланиб ўтирган экан. Пул олиб келганимни билиб, жуда севиниб кетди. Аммо нега хафа эканлигимни билолмай:

— Нима бўлди? Нега бугун бунчалик ташвишли ва ишлаган пулингдан жуда норозидек кўринаяпсан? — деб сўради у.

— Жонгинам, — дедим мен, кроватьга ўтириб. — Биз яшаб турган бу дун'ёнинг нақадар кўҳна эканлигини мен бугун жуда яхши тушундим. Менга худди ёш боладек кулиб турган дун'ё керак.

— Гапларингга тушунмаяпман. Нималар деяпсан ўзинг? — деди ҳайрон бўлиб хотиним.

— Жонгинам, эскини ямаш ва бўяш бас энди, янгиликни бун'ёдга келтириш пайти келди, деяпман.

Русчадан **Мели НОРМАТОВ** таржимаси.

ТЕАТР ВА КИНОЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 27/III да кундуз **Оғриқ тишлар**, кечқурун **Бир севги афсонаси.**

29/III да кундуз ва кечқурун **Момақалдироқ.**

«РОДИНА», НАВОИЙ номли, «ИСКРА», «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ» кинотеатрларида — янги бадиий фильм-кинокомедия **Йўлбарсларни ўргатучи.**

«ЁШ ГВАРДИЯ» — эрталаб соат 10 дан кундуз 12 гача қуйи синф болалари учун **Мультипликацион фильмлар тўплами.**

«КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» — 27, 28, 29/III эрталаб соат 10 да венгер фильми **Яника.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
Бугун
РСФСРда хизмат кўрсатган артист
М. Н. Туганов раҳбарлигида
«ДОНДА» АТТРАКЦИОНИ
(чавондозлик-спорт тамошалари)
3 бўлимда янги программа
Мактабларнинг каникул кунларида — 26 мартдан 4 апрельгача
КУНДУЗГИ ТАМОШАЛАР
Бугун **3 марта тамоша** кўрсатилади. Тамошалар кундуз соат 1, 4 ва кеч 8 да бошланади.

Краснодонская кўча, 20-нчи уйда туручи **Малика Хадичаеванинг** Курская кўча, 23-нчи уйда туручи Йўлдош Абдурозиқовдан ажралиш ҳақидаги иши Тошкент шаҳар, Фрунзе район, 1-нчи участка халқ судида кўрилади.

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЕТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси № 34 РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ: коммутатор—36334 ва 33262 орқали Партия турмуши бўлими — 136. Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 135. Маданият бўлими — 132. Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими — 135, Саноат ва транспорт бўлими —132, Хатлар бўлими — 132, Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими—38142.

Р. 02286. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётининг босмахонаси. Нашр. № А — 1400.